

(47.23)351.9
324 ✓

გაზეთ „საქართველოს მოქალაქის“ № 121 ოფიციალური განყოფილების დამატება.

კ ა ნ ო ნ ი

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის
სახალხოვნო კონსტრუქციის უმსახეობ.

თ ბ ი ლ ი ს ი

საქართველოს მთავრობის სტამბა

1918

83

ქართული
წიგნობა

გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ № 121 ოფიციალური განყოფილების დამატება.

351.9

2 24

(47.93) 351.9
3.24

კ ა ნ ო ნ ი

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის
სახელმწიფო კონსტრუქციის უსახეობ.

თბილისი

საქართველოს მთავრობის სტამბა

1918

შეცდომის გასწორება:

- 1) მე-5 გვერდზე პირველ პწკარში დაბეჭდილია: „ემდა თვალყურეობას“. უნდა იყოს: „და მე-თვალყურეობას“.
- 2) მე-6 გვერდზე ზევიდან მეოთხე პწკარში დაბეჭდილია: „ანგარიში“. უნდა იყოს: „ანგარიშგასაწვევი მოქმედებანი“.
- 3) მე-8 გვერდზე ქვევიდან მეთერთმეტე პწკარში დაბეჭდილია: „ევალება“. უნდა იყოს: „დაევალება“.
- 4) მე-8 გვერდზე ქვევიდან მეცხრე პწკარში დაბეჭდილია: „ერთობლივ“. უნდა იყოს: „გაერთიანებულად“.

საქართველოს
პარლამენტის
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

F 18. 978
2

კ ა ნ ო ნ ი

საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის სახელმწიფო კონტროლის შესახებ.

აწინდელ სათანადო კანონთა გასაუქმებლად, შესაცვლელად და დასამატებლად დაწესდეს შემდეგი:

I. დამტკიცებულ იქმნეს ამასთანავე დართული:

1. დებულება სახელმწიფო კონტროლისა და მისი უწყების საგანთათვის, ამ დებულების მე-34 მუხლის დამატებითურთ.

2. რევიზიის წესდება და

3. სახელმწიფო კონტროლის დროებითი შტატი მისთვის ხაზინიდგან წლიურად 2. 216.700 მანეთის გაცემით და მისი შემოღებით ამა 1918 წლის აგვისტოს პირველიდან.

II. დაევალოს სახელმწიფო კონტროლიორს კონტროლის დებულებითა და რევიზიის წესდებით დამყარებული წინასწარი და ფაქტიური კონტროლი განახორციელოს ერთის წლის განმავლობაში.

III. გაუქმდეს საქართველოს ტერიტორიაზედ მომქმედისაკონტროლო დაწესებულებანი: ტფილისისაკონტროლო პალატა და ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა კონტროლი.

IV. ზემოხსენებულ დაწესებულებათა (მუხ. III ამა კან.) მოხელენი დატოვებულ იქნენ შტატს გარეშე, საერთო კანონის საფუძვლით, თუ ისინი ხელახლად ჩარიცხულ არ იქნებიან ახლად დაწესებულ საქართველოს რესპუბლიკის სახელმწიფო კონტროლში.

V. მოისპოს გაუქმებულ დაწესებულებათა (მუხ. III ამა კან.) კრედიტი ამა 1918 წლის აგვისტოს პირველიდან

VI. შედგენა ანგარიშისა სახელმწიფოს საერთო ხარჯთ აღრიცხვის აღსრულებისათვის ხარჯთაღრიცხვის ხნის განმავლობაში და მისი განმარტებითი წერილის და დამატებისა და მათი წარდგენა საკანონმდებლო დაწესებულებაში: ანგარიშის—არა უგვიანეს ოქტომბრის 1—სა და განმარტებითი წერილის და დამატების—არა უგვიანეს ნოემბრის 1—სა დაეკალოს ფინანსთა მინისტრს.

1918 წ. დეკემბრის 6.—

საქართველოს მარლამენტის თავმჯდომარე **ნ. ჩხეიძე**.
საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე

ნ. უორდანი

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა

სახელმწიფო კონტროლის და მისი უწყებებს
საგანთათვის.

განყოფილება პირველი: სახელმწიფო კონტროლის უწყების საგანთათვის (მუხ. 1—6)

განყოფილება მეორე: სახელმწიფო კონტროლის შედგენილობისათვის (მუხ. 7—16)

განყოფილება მესამე: სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოსათვის (მუხ. 17—31)

განყოფილება მეოთხე: სახელმწიფო კონტროლის კანცელარიისათვის (მუხ. 32—34)

დ ე ბ უ ლ ე ბ ა

განყოფილება ჰირველი:

სახელმწიფო კონტროლის უწყების საგანთათვის.

1. საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო კონტროლი ორგანოა სახალხო წარმომადგენლობისა და სახელმწიფო მართველობის ცალკე ნაწილს შეადგენს.

2. სახელმწიფო კონტროლი: ა) ამოწმებს, საკანონმდებლო დაწესებულებაში წარდგენაზე, ბ) საპინისტროთა საფინანსო ხარჯთაღრიცხვას, ვ) ფინანსთა მინისტრის მიერ შედგენილ სახელმწიფო შემოსავალ-გასავალის აღრიცხვას და საერთო ანგარიშს ამ აღრიცხვის აღსრულების შესახებ-და ე) ხარჯთაღრიცხვის ზედმეტად ფულის გადადების მოთხოვნილებას; ბ) განიხილავს, რამდენად წესიერია აღმასრულებელი ძალის მოქმედება შესახებ სახელმწიფოს გადასახადისა და სხვა შემოსავლის აკრეფისა და მათი ნამდვილ დახარჯვისა საკანონმდებლო დაწესებულების მიერ დანიშნულ საჭიროებათათვის; გ) თვალყურს ადევნებს, რომ აღმასრულებელი ძალა არ ასცდეს იმ გეგმას, რომელიც მას ნაჩვენები აქვს სამოქმედოდ; დ) იძლევა დასკვნას, თუ რამდენად სასარგებლოა და მიზანშეწონილი აღმასრულებელ ძალის მიერ განზრახული სამეურნეო მოქმედებანი,

ემდა თვალყურეობას უწევს, ხელმძღვანელობს და არა იგი საზოგადოდ საერო ქონების ხარჯვის საქმეში კანონითა და დაზოგველობით; ე) ამოწმებს ანგარიშის წარმოებას და დაწესებულ ანგარიშებს ფულადი და ნივთიერი თანხების მოძრაობისას რომელ თანხებსაც განაგებენ მის წინაშე ანგარიშ-ვალდებულნი დაწესებულებანი; ვ) ადგილობრივ ამოწმებს როგორც სახაზინო რკ. გზების, ისე საერთოდ ყველა სახელმწიფოს ყოველი წაომოებისა და დაწესებულების ფულადსა და ნივთიერ თანხებს, ნაგებ-ნაშენსა, შენობებსა და სხვა ობერაციებს და აგრეთვე შემოსავალსა და ხარჯებს; ზ) თვალყურს ადევნებს, რომ წესიერად სწარმოებდეს კრედიტების განაწილება და გატარება კასებსა და ხარჯთაღრიცხვათა დაყოფილობაში: თვალყურს ადევნებს, რომ ყველა მის მიერ შესამოწმებელ თანხების აღნიშვნა ხარჯთაღრიცხვის დაყოფილობაში წესიერად და მიზან-შეწონილად ხდებოდეს და თ) იძიებს საშუალებას ანგარიშის წარმოებისა და შედგენის წესის და ფორმის გასაუმჯობესებლად, აგრეთვე შემოაქვს ამ საქმეში წესრიგი, რომლისათვისაც კანონმდებლობითი ნებართვა საჭირო არ არის, და მის ასრულებას ავალდებს ანგარიშ-ვალდებულ დაწესებულებას.

3. სახელმწიფო კონტროლის მიერ ზემოდ დასახელებულ (მუხ. მე-2) მოვალეობათა ასასრულებლად დაწესებულია წინასწარი, შემდგომი და ფაქტიური რევიზია.

4. ფარგალი და წესი მე-3 მუხლში აღნიშნულ რევიზიისა და სახელმწიფო კონტროლის მეთვალყურეობისა, რათა მის წინაშე ანგარიშ ვალდებულ დაწესებულებათა განკარგულებითი და აღსრულებითი მოქმედება იყოს კანონიერი, წესიერი და ეკონომიუ-

რი და რათა დაცულ იყოს ფულადი და ნივთიერი თანხები, — განისაზღვრება რევიზიის წესდებითა და იმ დადგენილებათ, რომელთა მიხედვით უნდა სწარმოებდეს კონტროლის წინაშე ანგარიში.

5. რევიზიით მოპოვებულ მასალისა და მოსაზრებას მიხედვით სახელმწიფო კონტროლიორი წარუდგენს საკანონმდებლო დაწესებულებას დეკემბრის 15-ისათვის ყოველწლიურ სარევიზიო მოხსენებას კონტროლის დასკვნითურთ; ა) საერთო შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვის ასრულებისათვის გასულ სახარჯთაღრიცხვო ხანაში; ბ) აღქასრულეჭელი ძალის წესიერ ანუ უწესო მოქმედების შესახებ, იმ ცნობების აღნიშვნით, თუ რა შედეგი ჰქონდა მოხდენილს რევიზიას, რა უწესო მოქმედება აღმოჩნდა რევიზიის დროს, რა და რა ანგარიშდენაკლისი და საურავი დაედო რა და რა სისხლის სამართლის საქმე აღიძრა და გ) თვით სახელმწიფო კონტროლის უწყების მოქმედებისათვის საანგარიშო ხანაში. ამ მოხსენებაშივე უნდა იქნეს დახასიათება უშთავრეს საჭეურნეო მოქმედებათა და გამოთქმული მოსაზრებანი საბეგრო სისტემის მოქმედების ავკარგიანობისა და აგრეთვე გადასახადისა, ბაჟისა და სხვა სახის სახელმწიფო შემოსავლის გადახდევინების წესრიგის შესახებ.

6. სახელმწიფო კონტროლი წარუდგენს საკანონმდებლო დაწესებულებას, მისი მოთხოვნილებისამებრ, ყველა საჭირო საბუთის ქალაღდებს და ცნობებს.

განყოფილება მეორე:

სახელმწიფო კონტროლის შედგენადობისათვის.

7. სახელმწიფო კონტროლს შეადგენს: ა) სახელმწიფო კონტროლიორი, ბ) სახელმწიფო კონტროლიორის ამხანაგი, გ) სახელმწიფო კონტროლის საქმეთა დირექტორი, დ) სექციათა გამგენი, ე) უფროსი რევიზორები, რევიზორები, რევიზორის თანაშემწენი და მოანგარიშე მოხელენი და ვ) საკანცელარია ნაწილის მოხელენი: მდივანი, უფროსი საქმის მწარმოებელი, საქმის მწარმოებელნი, რეგისტრატორი, მისი თანაშემწენი და არქივარიუსი.

შენიშვნა: ანგარიშთა რევიზიის განაწილების გასაადვილებლად სახელმწიფო კონტროლის დაწესებულება განიყოფება სექციებად, ხოლო სექციები ცალცალკე განყოფილებად სახელმწიფო კონტროლიორის მიხედულობით.

8. სახელმწიფო კონტროლის გამგებლობა და მისი მოქმედების წესიერებისა და წარმატების მეთვალყურეობა მინდობილი აქვს, მინისტრის უფლებით, სახელმწიფო კონტროლიორს, რომელსაც საკანონმდებლო დაწესებულება აირჩევს და აგრეთვე დაითხოვს სამსახურიდან. სახელმწიფო კონტროლიორი არ შედის მინისტრთა კაბინეტში და პასუხისმგებელია მარტო საკანონმდებლო დაწესებულების წინაშე. სახელმწიფო კონტროლიორი მინისტრის უფლებით მონაწილეობს საკანონმდებლო დაწესე-

ბულების სხდომაში სახელმწიფო კონტროლის უწყების საქმეთა და საკითხთა განხილვის დროს.

9. სახელმწიფო კონტროლიორის ამხანაგს და ნიშნავს საკანონმდებლო დაწესებულება სახელმწიფო კონტროლიორის წარდგენით და იგივე დაითხოვს მას სამსახურიდან. სახელმწიფო კონტროლიორის სხვაგან ყოფნის ანუ ავადმყოფობის დროს იმის თანამდებობას ასრულებს მისი ამხანაგი.

10. სახელმწიფო კონტროლის დანარჩენ მოხელეებს ირჩევს, თანამდებობაზედ დანიშნავს და სამსახურიდან დაითხოვს სახელმწიფო კონტროლიორი.

შენიშვნა: ამ მუხლში აღნიშნულ მოხელეთა დათხოვნის დროს სახელმწიფო კონტროლიორი მოითხოვს ყოველ ცალკე შემთხვევაში საერთო საკრებულოს დასკვნას, რომლის შეწყნარება დაშოკიდებულია სახელმწიფო კონტროლიორზე.

11. სახელმწიფო კონტროლის საქმეთა დირექტორს ევალება მახლობელი ხელმძღვანელობის სექციებისა სარევიზიო მუშაობაში მათი საქმიანობის ერთობლივ წარსამართლად და სექციათა საკრებულოებში თავმჯდომარეობა. მისისავე მეთვალყურეობით უნდა გადაეცეს განსახილველად საქმეები საერთო და კერძო საკრებულოებს და იგივეა მეთვალყურე კანცელარიის საქმეთა წარმოებისა, მათ შორის სახელმწიფო კონტროლის საფინანსო ხარჯთა აღრიცხვისა და საერთო სარევიზიო მოხსენების (მუხ. მე-5) შედგენისა, რომელიც საკანონმდებლო დაწესებულებას უნდა წარედგინოს, და ყოველი სხვა

საქმისა, რომელსაც სახელმწიფო კონტროლი
 მიანდობს.

12. სექციათა გაგენი, რომელნიც არიან მახ-
 ლობელნი მმართველნი სექციებისა, თვალყურს ადევ-
 ნებენ განყოფილებათა საქმის წარმოების მსვლელო-
 ბას და ამოწმებენ რევიზიის წესიერად წარმოებას.

13. უფროსი რევიზორები, — რევიზორებისა,
 რევიზორის თანაშემწეებისა და მოანგარიშე მოხე-
 ლეთა დახმარებით, — აწარმოებენ რევიზიას. ამათსა-
 ვე მოვალეობას შეადგენს განყოფილებათა მოხსენე-
 ბისა და ანგარიშების შედგენა.

14. სამსახურის უფლებანი და მოვალეობანი
 რევიზორებისა, რევიზორის თანაშემწეებისა და სხვა
 სახელმწიფო კონტროლის სამსახურში მყოფ პირთა
 განისაზღვრება სახელმწიფო კონტროლიორის ინ-
 სტრუქციით კანონის ფარგალში

15. სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა სამ-
 სახურში ბოროტმოქმედების ჩადენისათვის პასუხის-
 გებაში მიცემის გამო აღმასრულებელ ძალის დაწე-
 სებულებათა და პირთ არ შეუძლიანთ თავისით რა-
 იმე განკარგულება მოახდინონ; ხოლო თუ რაიმე
 ბოროტმოქმედება შეამჩნიეს ამ მოხელეთ, ეს ამბა-
 ვი სახელმწიფო კონტროლიორს და სათანადო სა-
 სამართლო დაწესებულებას უნდა აცნობონ.

16. თითოეული შემთხვევა სასამართლო ორ-
 განოს მიერ სისხლის სამართლის საქმის აღძვრისა
 სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა წინააღმდეგ
 სამსახურში ბოროტმოქმედების ჩადენისათვის სა-
 ხელმწიფო კონტროლიორს უნდა ეუწყოს.

საქმე კონტროლის მოჭიფის სამართალში მო-

ცემისა სამსახურში ჩადენილი დანაშაულისათვის პირად
 კურორს სამართალში მიცემის კამერაში შეაქვს სა-
 ხელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს (მუხ-
 მე-17) დასკვნითურთ, რომელსაც იგი წინასწარ გ-
 მოითხოვს.

განყოფილება შესამე.

სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოსათვის.

17. სახელმწიფო კონტროლის შედგენილობა-
 ში სახელმწიფო კონტროლიორის თავმჯდომარე-
 ობით შესდგება საერთო საკრებულო, რომელშიაც
 შედიან: სახელმწიფო კონტროლიორის ამხანაგი
 საქმეთა დირექტორი და სექციათა გამგენი.

შენიშვნა: უფროსი რევიზორები მონა-
 წილეობას მიიღებენ საერთო საკრებულოს
 სხდომებში როგორც მომზენებელნი, სათათ-
 ბირო ხმის უფლებით (მე-1; მუხ.)

18. საერთო საკრებულოს უფლება აქვს თა-
 ვის სხდომაზედ მიიწვიოს საქმისტროებისა და
 მთავარ-სართველობათა მოხელენი და აგრეთვე კერძო
 მკოდნე პირნი იმ საქმეთა და საგანთა გამოსარკვე-
 ვად, რომელთაც რაიმე ტექნიკური ან განსაკუთრე-
 ბული სპეციალი ხასიათი აქვთ.

19. თუ სახელმწიფო კონტროლიორს, ავად-
 მყოფობისა ან სხვაგან ყოფნის გამო, ანუ რაიმე
 სხვა მიზეზით, არ შეუძლიან საკრებულოში თავ-
 მჯდომარეობა, — თავმჯდომარის მოვალეობას ასრუ-
 ლებს სახელმწიფო კონტროლიორის ამხანაგი.

20. საერთო საკრებულოს გარდა, შეიძლება დაწესებულ იქნეს, საერთო საკრებულოს უფლებით, თითოეულის სექციის კერძო საკრებულო საქმეთა დირექტორის თავმჯდომარეობით. ამ კერძო საკრებულოს წევრებად ითვლებიან სექციის გამგენი და უფროსი რევიზორები, ხმის უფლებით, თუ უკანასკნელნი გასარჩევი საქმის მოხსენებელნი არ არიან (შენიშ. მე-17 მუხ.). ასეთი საკრებულო მოწვეულ იქმნება მკირე — მნიშვნელოვან საქმეთა განსახილველად, სახელმწიფო კონტროლიორის განკარგულებით.

21. საერთო საკრებულოს უფლებანი და მოვალეობანი რევიზიის წესდებით განისაზღვრება. გარდა ამისა, საერთო საკრებულოს უფლება აქვს: ა) გააუქმოს გადახდა ანგარიშდანაკლისისა, რა ჯამითაც უნდა იყოს იგი, უკეთუ მისი ძიება მოსპობილ უნდა იქმნეს ხანგრძლიობის კანონთა ძალით; ბ) განმარტოს, მოქმედ კანონთა მიხედვით, ყოველი სარევიზიო საკითხი, წარმომდგარი იმ სიძნელის გამო, რომელიც აღმოჩნდება თვითეულ კერძო შემთხვევაში ანგარიშთა რევიზიის დადგენილ წესრიგის ხმარების დროს; გ) განიხილოს მოსაზრებანი ახალ კანონთა გამოცემისა ანუ არსებულთა შეცვლისა და დამატებისათვის, როგორც საანგარიშო ნაწილის, ისე რევიზიის მიერ შემჩნეულ სხვა შემთხვევისათვის; დ) სახელმწიფო კონტროლიორას წინადადებით განსაჯოს ყოველგვარი საქმე, რომლის გამოც კონტროლის დასკვნაა საჭირო, ანუ რომელსაც სახელმწიფო კონტროლიორი დაინახავს საჭიროდ გადასცეს საერთო საკრებულოს მისდა განსახილველად და გადასაწყვეტად; ე) განიხი-

ლოს რევიზიის დროს აღძრული ცალკე საკითხები, რომელთათვისაც საჭიროა განსაკუთრებული გარდაწყვეტილება, ანუ განკარგულება, და აგრეთვე მოსაზრებანი იმ სამეურნეო ოპერაციების შეცვლისათვის რომელიც საზარალო აღმოჩნდა, თუ ამ ცვლილების შემოღებით კარგი შედეგია მოსალოდნელი მომავალ სამეურნეო მოქმედებისათვის, და ვ) განიხილოს სახელმწიფო კონტროლის საერთო სარევიზიო მოხსენება, ვიდრე იგი საკანონმდებლო დაწესებულებას წარედგინებოდეს (მუხ. მე-5).

22. სახელმწიფო კონტროლიორი ვერავითარს შემთხვევაში ვერ შესცვლის საკუთარს უფლებით საერთო საკრებულოს დასკვნასა და გადაწყვეტილებას.

შენიშვნა: სახელმწიფო კონტროლიორს უფლება აქვს საქმე საკანონმდებლო დაწესებულებაში გადაიტანოს, როდესაც არ ეთანხმება საერთო საკრებულოს დასკვნა—გადაწყვეტილებას.

23. თუ შენიშნული შეცდომანი, საქმეთა მიმდინარეობის დაყოვნება და უწყსრიგობა კონტროლის სექციათა უმოქმედობის ბრალია, ამით ხაზინას ზარალი მოუდის და არსებითად საჭიროა, რომ შეიცვალოს დადგენილი წესი საქმეთა წარმოების და მიმდინარეობისა და ანგარიშთა რევიზიისა, ანუ, თუ, დანაშაულის მიხედვით, დამნაშავენი უნდა მიცემულ იქმნენ სამართალში — ყოველ ასეთ შემთხვევას სახელმწიფო კონტროლიორი გადასცემს საერთო საკრებულოს მისდა განსახილველად და აზრის დასასკვნელად.

24. უკეთუ სახელმწიფო კონტროლიორის

მიერ საერთო საკრებულოს განსახილველად
 ცემული საგანი სახელმწიფო კონტროლის საქმე-
 ებში არ მოიპოვება, დაწვრილებით და ნათლად
 უნდა იყოს გამოთქმული სახელმწიფო კონტრო-
 ლიორის წერილობითს წინადადებაში მნიშვნელობა
 შემთხვევისა, რომელმაც კონტროლიორის შენიშვნა
 გამოიწვია, საჭირო განმარტებანი დაწესებულებათა
 და პირთა და თვით მიზანი წინადადებისა. ხოლო
 ისეთი საგნები, რომელიც სახელმწიფო კონტრო-
 ლის საქმეებში მოიპოვება, საკრებულოს შეიძლება
 გადაეცეს განსახილველად ასეთ წინადადების წა-
 რუდგენლად.

25. სახელმწიფო კონტროლიორი თავისს წი-
 ნადადებაში საკრებულოს მიმართ საკუთარს დას-
 კვნას არ გამოსთქვამს; თავისს დასკვნას იგი გა-
 მოსთქვამს, როგორც თავმჯდომარე, სიტყვიერად
 საქმის განხილვის დროს.

26. საკრებულოს სხდომაზედ ზოგიერთ წევრთა
 დაუსწრებლობა ვერ შეაჩერებს საქმეთა მსვლელო-
 ბას და გადაწყვეტილება უნდა დადგენილ იქნეს
 სხდომაზედ დამსწრე წევრთა მიერ, რომელთა რიც-
 ხვი, კანონიერი სხდომის შესადგენად, თავმჯდომა-
 მარის გარდა, სამზედ ნაკლები არ უნდა იყოს.

27. საკრებულოს ყოველ წევრს უფლება ეძ-
 ლევა წინასწარ განიხილოს მოსასმენად მომზადებუ-
 ლი საქმეები, რომელთა განხილვასაც, საკრებუ-
 ლოში საბოლოოდ განბჭობამდე, საჭიროდ მიიჩნევს,
 ხოლო ამ განხილვამ არ უნდა დააყოვნოს ვადა,
 რომელიც სახელმწიფო კონტროლიორის მიერ არის
 დანიშნული იმ საქმეთა საკრებულოში მოსასმენად.

28. საერთო საკრებულოში ყოველი საქმე ხმის უმეტესობით უნდა გადაწყდეს. თუ ხმათა რიცხვი თანაბარია, მიღებულად ჩაითვლება ის აზრი რომელსაც თავმჯდომარე მიემხრო.

29. თუ ვინმე წევრთაგანმა, შემდეგ საქმის მოსმენისა, მოისურვა თავის სიტყვიერ დასკვნის გარდა, უფრო დაწვრილებით განმარტოს თავისი შეხედულება ცალკე აზრით, ამისი უფლება აქვს, მხოლოდ თავისი ცალკე აზრი ვალდებულია წარადგინოს არა უგვიანეს საკრებულოს შემდეგი პირველი სხდომისა.

შენიშვნა: იმ საქმეებთან ერთად, რომელთა გადაწყვეტა საერთო საკრებულოს უფლებას აღემატება და რომელნიც, თვისების კვალობაზედ, ჯეროვანს დაწესებულებას უნდა წარედგინოს საკრებულოს დასკვნითურთ განსახილველად და გადასაწყვეტად, წევრთა მიერ შეტანილი ცალკე აზრიც უნდა გაიგზავნოს.

30. სახელმწიფო კონტროლიორს კუთვნილებისამებრ საკანონმდებლო დაწესებულებაში შეაქვს სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს ის დასკვნები, რომელთა აღსრულებაში მოყვანა არ შეიძლება მისი საკუთარი უფლებით, აგრეთვე ის საქმენი, რომელთა გადაწყვეტა უმაღლესს დაწესებულებას ექვემდებარება, როგორც, მაგალითად, საქმენი საფინანსო—სამეურნეო ნაწილისა. ანგარიშისა და ანგარიშის-წარმოების კანონთა შეცვლისა და შევსებისა, ხაზინის ხარჯზედ ზარალის მიღებისა. როცა იგი აღემატება იმ ჯამს, რომლის დამტკიცებაც კონტროლს შეუძლიან, და სხვა ამგვარები.

31. სახელმწიფო კონტროლის შესახები დადგენილებანი საკანონმდებლო ან სასამართლო დაწესებულებისა (რევიზიის წესდების მე-89, 91, 93 მუხ.) სახელმწიფო კონტროლიორმა უნდა გამოუცხადოს ცნობად საერთო საკრებულოს, პირველსავე სხდომაზედ, რაც მოკლედ უნდა აღნიშნულ იქნეს სხდომის ქურნალში.

განყოფილება მეოთხე.

სახელმწიფო კონტროლის კანცელარიისათვის.

32. სახელმწიფო კონტროლის კანცელარიას შეადგენს: მდივანი, უფროსი საქმის მწარმოებელი, საქმის მწარმოებელნი, გადაწერნი, რეგისტრატურა და არქივი. კანცელარიას თვალყურს ადევნებს სახელმწიფო კონტროლის საქმეთა დირექტორი.

33. სახელმწიფო კონტროლის კანცელარიის წარმოებაშია: ა) სახელმწიფო კონტროლის მართვა-გამგეობის ყოველი საქმე და განკარგულება; ბ) სახელმწიფო კონტროლის საერთო და კერძო საკრებულოთა საქმის-წარმოება; გ) სახელმწიფო კონტროლის საფინანსო ხარჯთაღრიცხვის შედგენა; დ) სახელმწიფო კონტროლისათვის გადადებული კრედიტების გამგებლობა; ე) საქმენი სახელმწიფო კონტროლიორის მეთვალყურეობისა ყველა სექციის სარევიზიო საქმეთა მიმდინარეობის გამო და ამის თაობაზე ხან გამოშვებით მოხსენებათა წარდგენა სახელმწიფო კონტროლიორისათვის და ვ) სახელ-

მწიფო კონტროლის წლიური საერთო მოხსენების
შედეგა (მე-5 მუხ.)

34. სახელმწიფო კონტროლის არქივის გამ-
გებლობა განსაკუთრებულ ინსტრუქციის თანახმად
სწარმოებს. კონტროლის მიერ განხილულ შემო-
წმებული ანგარიშები და სახელმწიფო კონტროლის
საქმეები უნდა დაცულ და მოსპობილ იქმნას ამას-
თანავე დართულ წესების თანახმად (I—III).

1918 წ. დეკემბრის 6. --

საქართველოს ზარღამენტის თავმჯდომარე ნ. ჩხეიძე.

საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე
ნ. უორდანი

სახელმწიფო კონტროლის
 ანგარიშები
 რეგისტრაციის
 სამსახურის
 განყოფილება

F18.978
 2

დ ა მ ა ტ ე ბ ა

სახელმწიფო კონტროლისა და მისი უწყების საგანთა დებულების მე-34 მუსხისა.

1. წესი სახელმწიფო კონტროლის მიერ შემოწმებულ ანგარიშთა დაკვისა და მოსპობისათვის ანგარიშთა დაკვის ვადა.

1. სახელმწიფო კონტროლის მიერ შემოწმებული ანგარიშები სამ რიგად განაწილდება. პირველი რიგის ანგარიშები სამუდამოდ უნდა იყოს დაცული, მეორე რიგისა — ვადამდე უნდა ინახებოდეს და მესამისა — უნდა მოისპოს როდესაც საჭირო აღარ იქნება.

3. სახელმწიფო კონტროლიორი სათანადო მინისტრებთან შეთანხმებით, დაადგენს, თუ რომელ რიგს უნდა მიეკუთვნოს თვითეული სახის ანგარიში, ან მისი ნაწილი.

3. ანგარიშების რიგრიგად დანაწილებას საფუძვლად დაედება შემდეგი: 1) სამუდამოდ დაცული უნდა იყოს, თუ რასაც საზოგადო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობა აქვს, ან და რაც მეცნიერებისათვის არას გამოსაყენებელია; 2) ვადამდე შენახული უნდა იყოს, რასაც მნიშვნელობა აქვს სარე-

ვაზიო ხანგრძლიობისათვის და გამოდგება ცნობისათვის; 3) მოსპობილ უნდა იქმნეს, რაც რომ აღარაფრისთვის საჭირო არაა.

4. ანგარიშთა რევიზიის დასრულებისას საერთო საკრებულო დაემყარება სახელმწიფო კონტროლიორის სათანადო უწყებებთან შეთანხმებას. (მე-2 მუხ. ამ დამატ.) და დაადგენს თუ რომელ რიგს მიეკუთვნება რევიზია დასრულებული ანგარიშები.

5. ყველა რევიზიით შეუმოწმებელი და მესამე რიგის რევიზიად დასრულებული ანგარიშები მათს მოსპობამდე იმ პირთა ვამგებლობაშია, რომელთაც რევიზიის წარმოება აქვთ მინდობილი, ხოლო რევიზიად დასრულებული პირველისა და მეორე რიგის ანგარიშები არქივში უნდა გადაცემულ იქნეს დასაცავად.

6. მეორე რიგის რევიზიად დასრულებული ანგარიშების დასაცავად, სადაც უნდა ინახებოდეს, ათი წლის ვადაა დადგენილი.

ამ ვადის გახანგრძლივება შეიძლება სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს დადგენილებით რომელიც ცალკე სახის ანგარიშისა, ან მისი ნაწილისათვის, უკეთეს რევიზიისათვის საჭიროდ იქნება მიჩნეული.

7. მეორე რიგის ანგარიშთა დაცვის ვადა აღირიცხება დღიდან კონტროლის საერთო საკრებულოს მიერ რევიზიის დასრულებისას.

ანგარიშებიდან ცნობის მიცემა სახელმწიფო კონტროლის მიერ.

8. სახელმწიფო კონტროლი იძლევა ცნობას თავის განკარგულებაში მყოფი ანგარიშებისას, რომ

გორც რევიზია დასრულებულის, ისე რევიზიით შეუმოწმებელისა, და პირებს ანგარიშებისა და საბუთის ქალაქდებისას, აგრეთვე ნებას დართავს ამ ანგარიშებისა და საბუთებიდან პირადად ცნობის ამოღებისათვის. შემდეგის წესების დაცვით: 1) მიღება ცნობისა ისეთი ანგარიშებიდან, რომელიც საიდუმლოებას შეადგენს, შეუძლიანთ წერილობითი მოთხოვნილებით იმ დაწესებულებათა და პირთ, რომელთაც ის ანგარიშები წარუდგენიათ სარევიზიოდ, ანუ ამ დაწესებულებათა და პირთა უფროსებს; 2) იმ ანგარიშთაგან, რომელიც საიდუმლოს არ შეიცავს, ცნობა მიეცემა, წერილობითის და პირადის მოთხოვნილებისამებრ, მთავრობის დაწესებულებათა და მოხელეებს; 3) ტფილისში მყოფნი მთავრობის დაწესებულებანი და მოხელენი ისეთ ანგარიშებში მოქცეული ცნობის მისაღებად, რომელიც საიდუმლოს არას შეიცავს, კონტროლს მიჰმართვენ პირადად, საგანგებოდ ამისათვის გაგზავნილ მოხელეთა საშუალებით, და მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევაში, როდესაც ამ გზით საჭირო ცნობის მიღება შეუძლებელია, კონტროლს წერილობით მიმართავენ; 4) არავის არა აქვს ნება მოსთხოვოს სახელმწიფო კონტროლს ცნობის სახით ისეთი რთული ამონაწერები და სტატისტიკურ ცნობათა თავმოყრილობა, რომლის შედგენასაც კონტროლის მხრით განსაკუთრებული დამოუკიდებელი შრომა დასჭირდება.

სახელმწიფო კონტროლს ანგარიშების დაბრუნება.

9. რევიზიით შეუმოწმებელი ანგარიშები სახელმწიფო კონტროლიდან შეიძლება მიეცეს მხოლოდ მისი საკრებულოს დადგენილებით შემდეგის

საქიროებისათვის: 1) სასამართლოს დაწესებულებას — გამოძიების საწარმოებლად ან სასამართლოში საქმის გასარჩევად; 2) ანგარიშის წარმდგენ დაწესებულებას და მოხელეთა უფროსებს — ამ დაწესებულებათა და მოხელეთა მოქმედების შესამოწმებლად ადმინისტრაციულის წესით; 3) დანარჩენ მთავრობის დაწესებულებასა და მოხელეებს — იმ ანგარიშებისა და საბუთის ქაღალდების თავის მხრივ სათანადო დაწესებულებაში წარსადგენად ხაზინის კონგებრივი უფლების დასასაბუთებლად. საქიროების შემდგენ ყოველივე კონტროლიდგან მოთხოვნილი ანგარიშები და საბუთის ქაღალდები უკანვე უნდა დაბრუნებულ იქნეს.

შენიშვნა: ამ (მე-9) მუხლის წესს არ ექვემდებარება მხოლოდ ფოსტის ანგარიში, რომლის განხილვაც გარეშე დაწესებულებას და პირთ შეუძლიანთ მხოლოდ საფოსტო დაწესებულებათა საშუალებით.

10. რევიზიადასრულებული ანგარიშები პირველის რიგისა შეიძლება გარდაეცეს მთავრობისა და სამეცნიერო დაწესებულებას დროებით სარგებლობისათვის, ან მუდმივ დასაცავად მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ამის ნებას დაჰრთავს სახელმწიფო კონტროლიორი.

11. რევიზია დასრულებული ანგარიშები მეორე რიგისა შეიძლება დაუბრუნდეს მის წარმდგენელ დაწესებულებას დროებით სარგებლობისათვის ან შესანახავად.

12. ანგარიშების გარდაცემის დროს კონტროლი თავის განკარგულებაში დაიტოვებს იმ ანგარიშის

ბარათებსა და ყოველგვარ საბუთის ქალაქში, მელსაც მნიშვნელობა ექნება შემდგომი დროის ანგარიშთა განხილვისათვის.

გამოუდგვარა ანგარიშებს მოსპობა.

13. ყოველ წლის დამლევს იმ პირთ, რომელთაც დაკული აქვთ რევიზიადასრულებული ანგარიშები, მცირე აღწერა უნდა შეადგინონ მოსასპობ ანგარიშებისა და საერთო საკრებულოს წარუდგინონ განსიხილველად და დასკვნის დასადგენად.

14. საერთო საკრებულო, დარწმუნდება რა ამ აღწერათა განხილვით, რომ აღწერაში აღნიშნულ ანგარიშებს მართლაც აღარავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, და რომ იმათი შენახვის ვადა გასულია, ნებას დაჰრთავს მათის მოსპობისას.

15. სახელმწიფო კონტროლიორმა უნდა გადასწყვიტოს, რა საშუალებით მოისპოს ანგარიშები — გაყიდვით, თუ დაწვით. ის ანგარიში, რომელიც საიდუმლოებას შეიცავს, უსათუოდ უნდა დაიწვას.

16 ვიდრე გაიყიდებოდეს ანგარიშები, ისეთ მდგომარეობაში უნდა იქნეს მოყვანილი და ისეთი სახე უნდა მიეცეს, რომ ანგარიშის ხასიათი და მნიშვნელობა დაეკარგოს.

17. ქალაქი, რომელიც მოსასპობ ანგარიშისაგან შესდგება, უნდა გაიყიდოს საჯარო ვაჭრობით ან მყიდველებთან კერძო მორიგებით.

18. საჯარო ვაჭრობას და საზოგადოდ ფასს, რა ფასადაც განზრახულია მოსასპობი ანგარიშების ქალაქის გაყიდვა, რა ჯამისაც უნდა იყოს, სახელმწიფო კონტროლიორი ამტკიცებს.

19. ამა დამატების წინა 13—18 მუხლებში აღნიშნული წესის შესაფერად უნდა მოსპოს ანგარიშები იმ განმკარგულებელი უწყების დაწესებულებამ, რომელსაც სახელმწიფო კონტროლისაგან ანგარიშები აქვს გადაცემული ვადამდე დასაცავად (მუხ. 11)

20. სახელმწიფო კონტროლიორი დაადგენს ამ წესების აღსრულებისათვის საჭირო რიგსა და ფორმებს, აგრეთვე ნიშნებსა ანუ საშუალებას, რომლითაც მოსასპობი ანგარიშები ისეთს მდგომარეობაში იქნება მოყვანილი, რომ თავისი თვისებითი მნიშვნელობა დაეკარგოს, და იგივე გადასწყვეტს, სათანადო უწყებასთან შეთანხმებით, ყოველ-გვარ გაუგებრობას, რომელიც შესაძლოა მოხდეს ამ წესთა აღსრულების დროს.

II. წესები სახელმწიფო კონტროლის საქმეთა დაკვირა და მოსპობისათვის.

21. სახელმწიფო კონტროლის საქმეები განიყოფება: 1) თავისის შინაარსით — სარევიზიო და სააღმინისტრაციო საქმეებად და 2) დაცვის ვადის მხრით — ორ რიგად.

22. სარევიზიო ეწოდება ისეთ საქმეს, რომელსაც კავშირი აქვს სახელმწიფო კონტროლის მიერ შესამოწმებელ ანგარიშებთან; ხოლო ყოველი დანარჩენი საქმე სააღმინისტრაციო საქმედ ითვლება.

23. დაცვის ვადის მიხედვით საქმეთა რიგრიგად განაწილება ნაჩვენებია ნუსხაში (მე-III დამატ.): ის საქმეები, რომელიც ამ ნუსხაში არ არის აღნიშნული, ხსენებულ ნუსხის შესაფერისად უნდა განაწილდეს.

24. პირველი რიგის დასრულებული საქმეები როგორც სარევიზიო, ისე საადმინისტრაციო საჭუქდამოდ უნდა იყოს დაცული.

25. მეორე რიგის დასრულებული საქმეები ვადამდე უნდა ინახებოდეს, სახელდობრ: 1) სარევიზიო საქმეები—იმ ხნის განმავლობაში, რომელიც დანიშნულია ანგარიშის დასაცავად რევიზიის დამამთავრებელ საერთო საკრებულოს მიერ, და ყოველ შემთხვევაში არა ნაკლებ ათის წლისა მათის დასრულების დღიდან; 2) საადმინისტრაციო საქმეები—ამ ორი ვადის განმავლობაში დასრულების დღიდან: ა) ათის წლის ან ბ) ხუთის წლის დამლევამდე.

26. დასრულებული საქმეები უნდა ინახებოდეს სამს წელზედ არა უმეტეს დღიდან დასრულებისა იმ პირთა გამგებლობაში, სათანადო საქმეთა წარმოებას რომ განაგებენ, ხოლო შექდეგ სახელმწიფო კონტროლის არქივში იმ დრომდე, ვიდრე გაუქმების ვადა დადგებოდეს.

27. დასრულებულივე საქმეები უნდა მოისპოს, როდესაც გამოსადეგი აღარ იქნება და დასაცავად დანიშნული ვადა გაუვა; ხოლო რაც შეეხება ამ საქმეთა გაუქმების წესსა და საშუალებას, უნდა შესრულებული იქნეს სახელმწიფო კონტროლის მიერ შემოწმებულ ანგარიშთა დაცვისა და მოსპობის წესის 13—19 მუხლებში აღნიშნული პირობანი.

III. სახელმწიფო კონტროლის საქმეთა რეგ- რიგად განხილვების ნუსხა.

რიგი პირველი.

28. სამუდამოდ დასაცავი საქმეები და ქალაქ-
 დები შემდეგია:

ა) საკანონმდებლო დაწესებულების განკარ-
 გულებანი, რომელიც გამოცხადებულია სახელმწიფო
 კონტროლისათვის;

ბ) იმავე დაწესებულების მიერ დამტკიცებულნი
 მოხსენებანი სახელმწიფო კონტროლიორისა;

გ) საკანონმდებლო დაწესებულების განსახილ-
 ველად წარდგენილი საქმეები.

დ) პირველი რიგის ანგარიშთა რევიზიისა და
 რევიზიის დასკვნის გამო შემდგარი საქმეები და
 სარევიზიო სიები პირველი რიგის ანგარიშთა შე-
 მოწმებისა.

ე) საქმეები, რომელიც შეიცავს ხაზინის ანგა-
 რიშებს კერძო რკინის გზებთან, უცხო ქვეყნის
 მთავრობასთან, საზღვარგარეთის ბანკებსა და სა-
 კრედიტო დაწესებულებასთან.

ვ) სახელმწიფო კონტროლიორის ჟურნალები.

ზ) სახელმწიფო კონტროლსა საერთო და კერ-
 ძო საკრებულოთა ჟურნალები.

თ) საქმეები, რომელიც შეეხება კასისა, ანგა-
 რიშისა და სარევიზიო ნაწილების ახალ დებულე-

ბათა შემუშავებას, საკანონმდებლო დაწესებულებებში წარდგენას და გამოცემას და აგრეთვე სახელმწიფო მმართველობის ყოველი დარგის ფორმებისა და დადგენილების განმარტებას, შევსებას-შეცვლასა და გაუქმებას.

თ) საქმეები ანგარიშდანაკლისთა და წარმომდგარი პროტენზიებისა ხაზინისა და ხაზინის მიმართ, რომელთა გამოც მინისტრთა და სახელმწიფო კონტროლს შორის აზრთა სხვადასხვაობას უჩენია თავი

ი) ანგარიშდანაკლისთა დავთრები.

კ) სახელმწიფო კონტროლის მოხსენებათა დედანი.

ლ) სახელმწიფო კონტროლის შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვის დედანი და საერთოდ ყველა სამინისტროების ხარჯთაღრიცხვანი.

მ) სახელმწიფო კონტროლიორის ცირკულირები.

ნ) სახელმწიფო კონტროლისა და მისი შტატების შეცვლის საქმეები და აგრეთვე იმის შესახებ ფულის გადიდებისა ანუ შემცირების საქმეები.

დ) სახელმწიფო კონტროლის უწყების მოხელეთა და მოსამსახურეთა ნამსახურობის საქმეები.

ო) სახელმწიფო კონტროლის შემოსულ-გასული ქალაქდების სიები.

პ) მოსპობილ საქმეთა და ანგარიშთა აღწერილობანი.

ჟ) სახელმწიფო კონტროლის მიერ მიღებული სახაზინო ქონების საინვენტარო სიები.

რ) სახელმწიფო კონტროლის მიერ საფინანსო შემოსავალ-გასავლის აღრიცხვისათვის გამოთქმული მოსაზრებანი.

რ ი გ ი მ ე ო რ ე

29. ვადით დასაცავი საქმეები შემდეგია:

1) ათი წლის განმავლობაში დასრულების დღიდან:

ა) მეორე რიგის ანგარიშთა რევიზიისა და რევიზიის დასკვნის გამო შემდგარი საქმეები. მეორე რიგის ანგარიშთა შემოწმების სარევიზიო სიები.

შენიშვნა: თუ ის ანგარიში, რომლის შემოწმების გამოსობითაც შემდგარია საქმე და წარმოებულია სარევიზიო სიები, ათს წელიწადზედ უფრო ხანგრძლივ შესანახავია, მაშინ საქმეც და სარევიზიო სიებიც ანგარიშის გაუქმების დრომდე უნდა იყოს დაცული.

ბ) კონტროლის საკრებულოთა განსახილველად წარდგენილი საქმეები

გ) ანგარიშდანაკლისთა, გადასახდელთა და საურავთა საქმეები.

დ) საქმეები ხაზინის მიერ და ხაზინის მიმართ წარმოებულ პრეტენზიებისა, რომელთა გამოც მინისტრებსა და სახელმწიფო კონტროლს შორის აზრთა სხვა-და-სხვაობას არ უჩენია თავი.

ე) სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა მიერ ფულის კასებისა, ნივთ-მასალის საწყობისა, სააღმ-

შენებლო ოპერაციებისა და საზოგადოდ ფაქტური კონტროლის წარმოების საქმეები.

ვ) საქმეები კასების ფულის პარვისა და ფლანგვისა.

ზ) საქმეები, რომელიც შეეხება სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა მონაწილეობას ყოველგვარ საგნის გამო გამართულ თათბირსა და კომისიებში.

ც) ცნობები სახელმწიფო შემოსავალ-გასავლის აღსრულების ანგარიშის განხილვისათვის.

თ) სექციების მიერ წლიურ ანგარიშისათვის წარდგენილი ცნობები.

ი) სახელმწიფო კონტროლის პირადი შედგენილობის შესახებ და საზოგადოდ გამოუკლებლად მისი ყველა სამეურნეო საქმიანობისათვის გაწეულ ხარჯის საქმეები.

კ) საქმეები, რომელიც შეეხება სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთათვის პენსიის დანიშვნას.

ლ) სახელმწიფო კონტროლის მიერ თავისი სახაზინო ქონება გაყიდვის გამო შემდგარი საქმეები.

მ) სახელმწიფო კონტროლის შემოსავალ-გასავლის საბუღალტერო ანგარიშის წარმოება.

ნ) ხუთის წლის განმავლობაში დასრულების დღიდან:

ნ) მოსპობილ მიწერმოწერა, რომელსაც ასრულება არ სჭირია და რომელიც სახელმძღვანელოდ არ არის მისაღები.

დ) საქმეები, იმ დარაჯთა და შიკრიკთა თაობაზე, სახელმწიფო კონტროლის უწყებაში სამსახურისათვის რომ თავი დაუნებებიათ, მხოლოდ ამ საქმეებიდან ამოღებულ უნდა იქმნეს დედანი საბუთის ქაღალდებისა.

ო) სახელმწიფო კონტროლის სამეურნეო საქიროებისათვის იჯარადრებთან დადებულ ხელშეკრულობათა საქმეები.

პ) დასაგზავნ ქაღალდებისა, მორიგეობისა და სხვა დავთრები, რომელთაც საკასო საბუხჰალტერო ანგარიშის მნიშვნელობა არა აქვს.

1918 წლ. დეკემბრის 6. —

საქართველოს ზარღამენტის თავმჯდომარე **ნ. ჩხეიძე.**

საქართველოს რესპუბლიკის

მოავრობას თავმჯდომარე **ნ. უორდანი.**

რევიზიის წესდება.

- თავი პირველი:** . . . ზოგად დებულებათათვის (მუხ. 1—23)
- თავი მეორე:** . . . დოკუმენტალურ რევიზიისათვის (მუხ. 24—96)
- განყოფ. პირველი:** დოკუმენტალურ რევიზიის წარმოების წესისათვის (მუხლი 24—38)
- განყოფ. მეორე:** წინასწარ დოკუმენტალური რევიზიისათვის (მუხ. 39—70)
- განყოფ. მესამე:** შემდგომ დოკუმენტალური რევიზიისათვის (მუხ. 71—96)
- თავი მესამე:** . . . ფაქტიური რევიზიისათვის (მუხ. 97—124)
- თავი მეოთხე:** . . . შედეგებისათვის სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის დადებისა. (მუხ. 125—149)
- განყოფ. პირველი:** სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის უზრუნველყოფის წესისათვის (მუხ. 125—128)

განყოფ. მეორე: გადახდევინებისათვის სარევი-
 ზიო ანგარიშდანაკლისისა
 (მუხ. 129 — 141)

განყოფ. მესამე: სარევიზიო ანგარიშდანაკლი-
 სის — ჩამოწერისათვის
 (მუხ. 142 — 143)

განყოფ. მეოთხე: სარევიზიო ანგარიშდანაკლი-
 სის დადების საჩივრებისათვის
 (მუხ. 144 — 149)

თავი მესამე: . . . კონტროლის მიერ წარმოებულ
 ანგარიშთა რევიზიის დასრუ-
 ლების ვადისა და წესისათვის
 (მუხ. 150 — 169)

რევიზიის წესდება

თ ა ვ ი პ ი რ ვ ე ლ ი

ზოგად დებულებათათვის.

1. მთავრობის ყველა დაწესებულებანი, რომელნიც განაგებენ, ანუ რომელთა განკარგულებაშია არის სახაზინო თანხები, ქონება და ფული, გრეთვე განსაკუთრებულ შემოსავალთა და დანიშნულებათა საშუალებანი და დებოზიტები, ექვემდებარებიან სახელმწიფო კონტროლის რევიზიას, რომელიც შეეხება როგორც ამ თანხების მოძრაობას ამ დაწესებულებათა ხელში, ისე წარმოებულ ოპერაციების არსებასაც.

შენიშვნა: ა) საკანონმდებლო დაწესებულების ხარჯების შემოწმება სახელმწიფო კონტროლს არ ექვემდებარება; ბ) სახელმწიფო კონტროლის შესანახავ ხარჯებს ამოწმებს სახელმწიფო კონტროლიორის მიერ დანიშნული კომისია და ამტკიცებს სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულო.

2. საერობო დაწესებულებანი, საქალაქო, საზოგადოებრივი მართველობანი, აგრეთვე კერძო კომპანიები, ამხანაგობანი და საზოგადოებანი ვალდებულნი არიან...

ბუნნი არიან ანგარიში წარუდგინონ სახელმწიფო კონტროლს, თითოეულ შემთხვევაში ცალკე დაკანონებისა და დებულებისამებრ, იმ ფულისათვის, რომელიც მათ გადაეცემა სახელმწიფო ხაზინიდან სახელმწიფო საქიროებათა დასაკმაყოფილებლად. აგრეთვე მაშინ, როცა გადაეცემა სასარგებლოდ და საექსპლოატაციოდ სახელმწიფო ქონება და კუთვნილება.

3. სახელმწიფო კონტროლი რევიზიის შემწეობით დარწმუნდება, თუ რაოდენ კანონიერად და წესიერად არის წარმოებული მის მიერ შემოწმებული ოპერაციები სახაზინო თანხებისა, ფულისა და ქონებისა, აგრეთვე განსაკუთრებულ საშუალებათა და დებოზიტების ფულისა. გარდა ამისა, სახელმწიფო კონტროლი დარწმუნდება, თუ რაოდენად უკლებლივ და მთლიანად არის დაცული ზემოხსენებული თანხები, ქონება და ფული; აგრეთვე დაასკვნის თავისს აზრს, მის მიერ შემოწმებული სამეურნეო ოპერაციები რაოდენ ეკონომიურად და მიზანშეწონილად არის წარმოებული, ან რამდენად ხელსაყრელია ან საზარალო სახელმწიფოსათვის.

4. სახაზინო თანხებისა, ქონებისა და ფულის შემოწმების დროს, აგრეთვე განსაკუთრებულ საშუალებათა და დებოზიტების ფულის შემოწმების დროსაც, სახელმწიფო კონტროლის რევიზიამ ექვემდებარება ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა როგორც განკარგულებითი, ისე აღსრულებითი მოქმედება.

5. სახელმწიფო კონტროლის მიერ წარმოებული რევიზია განიყოფება დოკუმენტალურ და ფაქტიურ რევიზიად. დოკუმენტალური რევიზია ფა

არის, როცა შემოწმებულ იქნება ოპერაციები ნამდვილ დოკუმენტებით, აქტებით და დავთრებით, აგრეთვე, თუ საჭიროდ მიჩნეულ იქნა კონტროლის მიერ, განხილულ იქნება თვით ნამდვილი საქმეები ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა.

ფაქტიური რევიზია ის არის, როცა რევიზიის მწარმოებელი გამოიკვლევს დოკუმენტების განხილვის მიხედვით, მთლიანად და უკლებლივ არის თუ არა დაცული შესანახად დანიშნულ ადგილას ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა გამგებლობაში მყოფი თანხები, ქონება და ფული; როცა განზრახულისა ან უკვე შესრულებული ოპერაციის სისწორე და წესიერება შემოწმებულ იქნება ადგილობრივ, ოპერაციის წარმოების ადგილას, — და გამოკვლეული იქმნება სინამდვილისა და დოკუმენტების ჩვენების თანხმობა.

6. დოკუმენტალური რევიზია განიცოფება წინასწარ და შემდგომ რევიზიად. წინასწარი რევიზია შემოწმებაა განზრახულ ოპერაციებისა შესრულებამდე, ხოლო შემდგომი რევიზია შემოწმებაა უკვე შესრულებულ ოპერაციებისა.

7. წინასწარი და ფაქტიური რევიზია უნდა სწარმოებდეს ყოველ მომარაგებისა, სამუშაოთა და სახაზინო თანხებისა და ქონების, აგრეთვე სპეციალურ საშუალებათა, და დებოზიტთა თანხების ყველა სამეურნეო (შემოსავლისა და ხარჯების) ოპერაციებისათვის (მ. 1) თანახმად ამა წესდების მე-3-ე თავის და მე-2-ე თავის მე-2-ე განყოფილებისა.

8. იმ ოპერაციებისა და ხარჯებისათვის, რომ-

ლებიც სავალდებულო წინასწარსა და ფაქტიურ რევიზიას არ ექვემდებარება (მუხ. 7), როგორც, მაგალითად: საშტატო და სატაბელო გასაცემისა (ჯამაგირი და სხვა გვარი დაკმაყოფილება მოხელეებისა, პენსიები, სახლის ქირა) და მსგავს ხარჯებისათვის, რომელნიც განსაზღვრულის ზომითა და ვადით განწესებულია მომკმედი კანონითა და დადგენილებით, — სახელმწიფო კონტროლიორს უფლება აქვს წინასწარი და ფაქტიური რევიზია დააწესოს, სადაც და როდესაც საჭიროდ დაინახავს. ასეთი რევიზიის დაწესებას იგი აუწყებს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთ.

9. სახელმწიფო კონტროლის რევიზიის ქვემდებარე დაწესებულებანი მოვალენი არიან წარუდგინონ ამ კონტროლს ანგარიშები განსაზღვრულ ვადაზედ. დოკუმენტალური რევიზია ადგილობრივ ოპერაციების წარმოების ადგილას, — თუ ასეთი რევიზია დაწესებულია, ცალკე ამისათვის გაგზავნილის კონტროლის მოხელეთა მიერ სწარმოებს.

10. რევიზიისათვის საჭირო ცნობანი, თუ წარმოდგენილ ანგარიშებში არ მოიპოვება, აგრეთვე დოკუმენტები, ხოლო თუ საჭიროდ იქმნა ცნობილი კონტროლის მიერ, თვით საქმე იც, თუნდ ჯერ დაუშთავრებელნიც, უნდა წარმოდგენილ იქმნეს, კონტროლის მოთხოვნილებისამებრ, მთავრობის ყველა დაწესებულებისა და მოხელის მიერ. აგრეთვე, სათანადო შემთხვევაში, საერობო, საქალაქო, საზოგადოებრივ და კერძო მმართველობათა და დაწესებულებათა მიერ. ამ სახითვე ყველა ასეთი ცნობა, დოკუმენტები და საქმეები უნდა წარედგინოს სახელმწიფო კონტროლის მოხელეებს, რომ

მელნიც გაგზავნილ იქმნებიან რაიმე ცნობის მისა-
 ლებად ანუ საქმის მიმოხილვისათვის. იმავე მოხელეებს,
 მათის მოთხოვნილებისამებრ, უნდა მიეცეთ შემოწ-
 მებული წერილობითი ცნობანი.

11. ის ანგარიშები, ცნობანი, დოკუმენტები
 და საქმენი, რომელნიც სახელმწიფო საიდუმლოს
 შეიცვენ, წარედგინება ან გაეგზავნება სახელმწიფო
 კონტროლის მოხელეებს იმ წესით, რომელიც დამ-
 ყარებულ იქნება სახელმწიფო კონტროლიორის
 მიერ სათანადო მინისტრთან შეთანხმებით.

12. უკეთუ ანგარიშის რევიზიის დროს გაუ-
 გებრობა აღმოჩნდა, მის გამოსარკვევად სახელმწი-
 ფო კონტროლს უფლება აქვს, მიწერ-მოწერის
 ასაცილებლად, მიიწვიოს, სათანადო უფროსის სა-
 შუალებით, ის მოხელენი, რომელნიც შესამოწმე-
 ბელი ანგარიშის შედგენას განაგებდნენ, თუ იმავე
 ქალაქში არიან, სადაც კონტროლია.

13. ყოველგვარი ცნობა, აგრეთვე დოკუმენ-
 ტები და საქმენი, რომელიც საჭირო აღმოჩნდება
 რევიზიისათვის, მთავრობის დაწესებულებამ და პირ-
 მა უნდა გაუგზავნოს კონტროლს ორის კვირის
 განმავლობაში დღიდან მათი მოთხოვნილების მიღები-
 სა. გაგზავნილ საქმეებს კონტროლი დაუყოვნებლივ
 დაუბრუნებს უკანვე, როცა მისთვის საჭირო აღარ
 იქნება.

14. ვადა, რომელიც დადებულია ანგარიში-
 სა, ცნობებისა, დოკუმენტებისა და საქმეების კონ-
 ტროლში გაგზავნისათვის, აგრეთვე ყოველი სხვა
 ვადა, ამ წესდებაში მოხსენებული, შესაძლოა გა-
 დიდებულ და აგრეთვე შემოკლებულ იქმნეს სა-

ხელმწიფო კონტროლიორის მიერ ერთიორად, მაგრამ არა უმეტეს.

15. ამ წესდებაში აღნიშნულ ვადების აღრიცხვის დროს დაცულ უნდა იქნეს ის წესები, რომელიც აღნიშნულია სამოქალაქო სამართლის წესდების 819—822 და 824 მუხლში (კან. კრებ. ტ. XVI, ნაწ. I, გამოც. 1914 წლ.) და სისხლის სამართლის წარმოების წესდების 867 მუხლში (კან. კრებ. ტ. XVI, ნაწ. I, გამოც. 1914 წლ.).

16. ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა უფროსებს დაევალებათ თვალყური ადევნონ, რათა თავის დროზედ და რიგზედ იგზავნებოდეს კონტროლში სარევიზიოდ ანგარიშები და რევიზიის საწარმოებლად საჭირო ცნობანი, დოკუმენტები და საქმენი.

17. უკეთეს შეუძლებელია წარდგენილ იქნეს ვადაზედ ანგარიში, ცნობანი, დოკუმენტები გინა საქმეები, ანგარიშვალდებულნი დაწესებულებანი და პირნი ვადის გასვლამდე აუწყებენ კონტროლს, რა მიზეზით დაგვიანდა წარდგენა ყოველისავე ამისა და ამასთანავე მოვალენი არიან აღნიშნონ რამდენადაც შეიძლება მოკლე ვადა, — ყოველ შემთხვევაში დაწესებულზე არა უმეტეს ერთის თვისა, — როდესაც გაგზავნილ იქნება ანგარიში, აგრეთვე მოთხოვნილნი ცნობანი, დოკუმენტები გინა საქმეები, თუ კონტროლის მოთხოვნილების ასრულება შეუძლებელია იმ მიზეზით, რომ ანგარიში, დოკუმენტები ანუ საქმეები გაგზავნილია რომელსამე

სხვა დაწესებულებაში, ანგარიშვალდებულნი დაწესებულებანი და პირნი მოვალენი არიან ვადის გავლამდე აუწყონ კონტროლს, როდის და ვის გავგზავნა ანგარიში, დოკუმენტები ანუ საქმეები.

18. უკეთუ ვადაზედ არ იქნა წარდგენილი ანგარიში, დოკუმენტები გინა საქმეები და ამასთანავე კონტროლმა არც ის ცნობა მიიღო, თუ რა მიზეზით მოჰხდა ესა, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა წარდგენილ განმარტებიდგან კონტროლი დაინახავს, რომ ანგარიშვალდებულებს უნდათ თავიდან აიცილონ წარდგენა ანგარიშისა და მოთხოვნილ ცნობათა, — დამნაშავეს კონტროლი დაადებს ჯარიმას ფულად არა უმეტეს ნახევარი თვის ჯამაგირისას, ხოლო თუ დამნაშავე, რომელმაც კონტროლის მოთხოვნილება არ დასრულა ჯამაგირს არ იღებს, — 300 მანეთამდე.

კონტროლის გადაწყვეტილება დაჯარიმებისათვის საბოლოოა და განსაჩივრება არ იქნება.

ჯარიმა გადახდება დამნაშავეს ჯამაგირის პირველსავე მიცემის დროს იმ წესით, როგორც მოხსენებულია 340—353 მუხლებში დებულებისა ხაზინის უდავო საქმეთა გადახდევინებისათვის (კან. კრებ. ტ. XVI, ნაწ. მე-2, გამოც. 1910 წლ.).

19. უკეთუ ფულად დანახარჯის რევიზიის დროს წარმოდგენილ არ იქმნა ანგარიში, ცნობანი, დოკუმენტები გინა საქმეები, — სახელმწიფო კონტროლი იმ ხარჯებისთვის რომლის გასამართლებელი საბუთები არ აღმოჩნდება, ხელთქონებულ მასალის მიხედვით დაადგენს სარევიზიო დას-

კენას. თუ ანგარიშდანაკლისი შეწერილ იქმნა, საქმეს შემდეგი მსვლელობა მიეცემა იმ წესით, რომელიც მოხსენებულია 83—91 მუხლებში.

20. რევიზიის დროს აღძრულ საკითხების გამო, მათ შორის სატექნიკო ხასიათის საკითხების გამოც, თუ ეს საკითხები სარევიზიო წესით არაა წარსამართავი, რადგან ხაზინას პირდაპირი ზარალი არა მოსვლია-რა, სახელმწიფო კონტროლის სექციებს ნება აქვთ თავიანთი მოსაზრებანი წარუდგინონ კონტროლის საერთო საკრებულოს.

21. სასამართლოს გადაწყვეტილებანი, კანონიერ ძალაში შესულნი, სავალდებულოა კონტროლისათვის და ამისთვის მისი სარევიზიო დასკვნით ეს გადაწყვეტილება ვერ დაირღვევა.

22. თანამდებობის პირთ, რომელთაც პასუხის გება მოელოთ სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის გამო, ანუ მათ რწმუნებულებს ნება აქვთ დაესწრნენ სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს სხდომას სიტყვიერ განმარტების მისაცემად. ამათი განმარტება უნდა ჩაწერილ იქმნეს ჟურნალში ანუ სხდომის ოქმში.

23. განსამარტებლად 1—22 მუხლში მოხსენებულ დადგენილებათა სახელმწიფო კონტროლიორი გამოსცემს ინსტრუქციებს იმისათვის თუ რა წესით უნდა სწარმოებდეს შემოწმება იმ თანხებისა, ქონებათა და ფულის ოპერაციებისა, რომელიც ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა განკარგულებაშია, აგრეთვე აწესებს ვადას ამ ოპერაციების რევიზიის მოსახდენად.

თავი მეორე:

დოკუმენტალური რევიზიისათვის

განყოფილება პირველი:

დოკუმენტალურ რევიზიის წარმოების წესისათვის.

24. დოკუმენტალური რევიზია შეიცავს ანგარიშის შემოწმებას: ა) კასობრივად და ბ) არსებითად.

25. ანგარიშის რევიზიის კასობრივად წარმოების დროს კონტროლა, ანგარიშის ცნობათა დოკუმენტებთან დაპირდაპირებით ამოწმებს, სწორედ არის თუ არა კასის ოპერაციები წარმოებული, ნაღდის ნაშთი—გამოყვანილი; არის თუ არა ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა გამგებლობაში მყოფი თანხები, ქონება და ფული ხელუხლებელი და ამ თანხების, ქონებისა და ფულის ანგარიშის წარმოება—წესიერი. განსაკუთრებულ ხარჯთამკრეფთა კასებისთვის კონტროლი, გარდა ამისა, ამოწმებს: წესიერად და თავის დროზედ გადასცემენ ხოლმე თუ არა ეს კასები კუთვნილებისამებრ მათ მიერ აკრეფილ ფულს. რევიზიის დროს შემჩნეული საბუხჯალტერო უსწორობა და შეცთომანი უნდა გასწორდეს იმის მიხედვით, თუ რას გამოარკვევს კონტროლი საბო-

ლოოდ სათანადო ანგარიშვალდებულ დაწესებულებასა და პირებთან მიწერპოწერით.

26. სახელმწიფო შემოსავალთა არსებითად შემოწმების დროს სახელმწიფო კონტროლი უნდა დარწმუნდეს: შემოვიდა თუ არა შემოსავალი იმდენი, რამდენიც უნდა შემოსულიყო კანონთა და კანონიერ დადგენილებათა ძალით; თავას დროზედ შემოდის თუ არა ხაზინაში შემოსავალი; ახდევინებენ თუ არა დაწესებულ საზღაურსა და ჯარიმას; იწერება თუ არა სათანადო ანგარიშებზედ შეპოუტანელ გადასახადათ ის, რაც ხაზინას არა აქვს მიღებული შემოსავლის ჯამიდან; თუ შემოსატანი განაწილებულია გახანგრძლივებულის ვადებით, მომხდარა თუ არა ესა კანონიერ ნებართვით და დაწესებულის უზრუნველსაყოფელობით.

27. საანგარიშო თანხებისთვის მიყენებულ ზარალ-დანაკლისის ასანაზღაურებელ შემოსავლის შემოწმების დროს კონტროლი დარწმუნდება: წესიერად არის თუ არა ნაანგარიშევი ზარალი და დანაკლისი იმ თანხებისა და შეესაბამება თუ არა ნამდვილ ზარალსა და დანაკლისს ის საურავი, რაც ვის დასდება; მიღებულია თუ არა სათანადო ღონისძიებანი, რათა თავის დროზედ შევსებულ იქმნეს და ანაზღაურებული ზარალი და დანაკლისი, ხოლო თუ ამ ზარალდანაკლისს ხაზინა კისრულობს, არსებობს თუ არა ამისთვის კანონიერი საფუძველი.

28. ხაზინაში ვალისა და ნაშთგადასახადთა შემოსავლის შემოწმების დროს კონტროლი დარწმუნდება, რამდენად წესიერად არის წარმოებული

ვალისა და ნაშთგადასახადთა ანგარიშები და
 ბუღალა თუ არა ის ღონისძიებანი, რომელიც კანონშია ნაჩვენები ვალებისა და ნაშთგადასახადთა გადახდევინებისათვის.

29. სახელმწიფო გასავლისა და ხარჯის შემოწმების დროს კონტროლი დარწმუნდება: მისაღებია თუ არა კანონის მიხედვით საგანი ხარჯისა და თვით ნებართვა ხარჯისა კანონიერია თუ არა; სწორედ იმდენი დახარჯულა, რამდენიც უნდა დახარჯულიყო, და ნამდვილად დანიშნულებისამებრ თუ არა. გარდა ამისა, კონტროლი თვალყურს ადევნებს: სწორედ იმ ხელის-უფალმა დაპრთო ნება დახარჯვისა, რომელიც ამისათვის უფლება-მოსილი იყო, თუ არა; შეესაბამება თუ არა საჭიროების დასაკმაყოფილებლად არჩეული საშუალება და თვით წესი მისის განხორციელებისა კანონსა და კანონიერს ნებართვას; ხარჯების გაღება დაწესებულ დროსა და ვადაზედ სწარმოებს და სწორედ სათანადო წყაროდან თუ არა.

30. როცა სწარმოებს რევიზია ნივთიერი ქონების მოძრაობისა, როგორც საინვენტაროსი, ისე სახარჯოსი, კონტროლი რწმუნდება: მთელი ის ნივთიერი ქონება, რომელიც ნაშთად იყო საანგარიშო ხნის დაძდეგს, ან რაც ახლად მოპოვებულ ან წარმოებულ იქმნა ანგარიშვალდებულ დეწესებულებათა საშუალებით, სავსებით არის ნაჩვენები შემოსავლად და ღირებულობის სათანადო ფასით არის აღნიშნული, თუ არა; თავის დროზედ იწერება თუ არა შემოსავალში ახლად შემოსული ქონება; კანონიერის საფუძველისა და სათანადო რა-

ოდენობისამებრ იწერება თუ არა ქონება გასაველ ში; როცა გაყიდვაა უვარგისად ქცეულ ქონებისა, დაცული არის თუ არა კანონით დაწესებული წესი გაყიდვისა; იწერება თუ არა შესაფერ ანგარიშებში და ვადაზედ შემოდის თუ არა გასესხებული ქონება, აგრეთვე დაწესებულ ნორმებს ხომ არ აღემატება ქონების შენახვისა და გადატან-გადმოტანის ხარჯები.

31. სპეციალ ღონისძიებათა მოძრაობა შემოწმებულ უნდა იქმნეს არსებითად იმავე წესითა და საფუძველით, რაც დადგენილია სახელმწიფო შემოსავლისა და ხარჯების რევიზიისათვის. ამას გარდა, სპეციალ ღონისძიებათა შემოწმების დროს კონტროლი უნდა დარწმუნდეს: წესიერია თუ არა ანგარიშით ნაჩვენები ფულის მოქცევა სპეციალ ღონისძიებათა რიგში და დაცულია თუ არა ამ ღონისძიებათა მოკრებისა და ხარჯვის დროს ის წესი და პირობა, რომელიც მათთვის ცალკე დაკანონებულ-დაწესებულია.

32. როცა რევიზიაა დებოზიტებისა, თუ ამ დებოზიტებს სპეციალ ღონისძიებათა ხასიათი არა აქვს და ამიტომ არ ექვემდებარება იმნაირსავე შემოწმებას, როგორც საზოგადოდ სპეციალი ღონისძიებანი, კონტროლი უნდა დარწმუნდეს, — შემოსავლისათვის: შესამოწმებელ დებოზიტებს შორის ხომ არ არის მოხსენებული ისეთი თანხა, რომელიც ხაზინას ეკუთვნის ან სახელმწიფო ხაზინის შემოსავალია; წესიერად ჩარიცხულია თუ არა ფული დებოზიტად; დებოზიტებს შორის ხომ არ არის ჩაწერილი სპეციალი ღონისძიებანი ან წესის წინა-

აღმდეგ გადარიცხული ხარჯთაღრიცხვის რაზმების
 ხა, აგრეთვე ისეთი დეპოზიტები, რომელიც ხან-
 გრძლიობის ვადის გასვლისა ან სხვა მიზეზის გამო
 უნდა გადარიცხოს ხაზინის სასარგებლოდ ან სპე-
 ციალ თანხებში; გასავლისათვის:—ხარჯი იმ თან-
 ხიდან სწარმოებს თუ არა, რომელიც თავის და-
 ნიშნულებისათვის არის შეტანილი სათანადო კა-
 საში, და იმ დაწესებულებასა და პირს ეძლევა თუ
 არა თანხა, ვის მისაცემდაც არის დანიშნული;
 ნაშთისათვის:—სწორედ არის თუ არა გადმოტანი-
 ლი წინანდელ დავთრებიდან სადეპოზიტო ფულის
 ნაშთები; გირაოს დაბრუნებისათვის:—შეასრულა
 თუ არა გირაოს დამდებმა ის პირობა, რომლის
 უზრუნველსაყოფადაც გირაო ჰქონდა წარმოდგენი-
 ლი, ხოლო თუ ერთი გირაო მეორე გირაოდ შე-
 იცვალა, —დაცული იქმნა თუ არა ამ შეცვლის
 დროს იმისათვის დადგენილი წესები.

33. წესიერად არის თუ არა დახარჯული ქო-
 ნება და სამუშაო ძალა იმ სხვა და სხვა გვარ ოპე-
 რაციათა წარმოებისათვის, რომელთათვისაც სატეხ-
 ნიკო ან საოპერაციო ანგარიშის შედგენაა დაწესე-
 ბული, კონტროლი დარწმუნდება ასეთის ანგარი-
 შის შემოწმებით, აგრეთვე ამის შედარებით ფუ-
 ლისა და ნივთ-მასალის ანგარიშთან.

34. სატეხნიკო ანგარიშის შემოწმების დროს
 კონტროლი უნდა დარწმუნდეს სწორედ არის თუ
 არა შესამოწმებელი სამუშაოსათვის ნაანგარიშევიმა-
 სალა და სამუშაო ძალა ხარჯთაღრიცხვითა და სა-
 ტეხნიკო შეფასებით, სისწორით არის თუ არა იგი
 ხარჯად გატარებული სატეხნიკო ან სამუშაოთა ან-

გარიშებში, აგრეთვე ეთანხმება თუ არა მოხსენებულ-
 ლი ანგარიშები კანონიერის წესით შედგენილსა და
 დამტკიცებულ გეგმას, ნახაზ-ნახატს და სხვა საბუთსა,
 რაიცა საფუძვლად უდევს იმ ანგარიშებს, ხარჯთ-
 აღრიცხვაში მიღებული სატეხნიკო ნორმების გამო
 კონტროლს შეუძლიან აღქმასსაკითხა, თუ სცნო,
 რომ ეს ნორმები სისწორით არ არის ნახმარი.

35. სატეხნიკო ანგარიშის ფულისა და ნივთ-
 მასალის ანგარიშთან შედარების დროს კონტროლი
 დარწმუნდება, შეესაბამება თუ არა შესამოწმებელ სა-
 მუშაოსათვის ნამდვილად დახარჯული მასალა და სა-
 მუშაო ძალა რაოდენობით, ღირსებით, თვისებით,
 აგრეთვე ღირებულობით იმას, რაც ანგარიშში ამ
 სამუშაოსათვის დახარჯულად არის ნაჩვენები.

36. როცა კონტროლი ამოწმებს საოპერაციო
 ანგარიშებს ნაწარმოებთა დაშადებისა, ბუნებრივ სიმ-
 დიდრეთა ექსპლოატაციისა, ხაზინის ხარჯით გაწე-
 ულ საქმეწარმოებისა და სხვა ასეთისას, თვალყურს
 ადევნებს, კანონიერია და სათანადო ხელის-უფლის
 მიერ ნებადართულია თუ არა ის ოპერაცია, და სწო-
 რედ იმ ზომისად არის ოპერაცია აღსრულებული,
 როგორც ნებადართული იყო სათანადო ხელის-უფ-
 ლის მიერ, თუ არა; შეესაბამება თუ არა საოპერა-
 ციო ანგარიშის ციფრები ფულისა და ნივთ-მასალის
 ანგარიშის ციფრ-ცნობებს, აგრეთვე სწორედ არის
 გამოყვანილი დამზადებული ნივთების ღირებუ-
 ლობა და ამ ღირებულობაში ჩათვლილი ზედართუ-
 ლი ხარჯები თუ არა.

37. გარდა იმ უმთავრესი საკითხების გადაწყვე-

ტისა, რომელიც მოხსენებულია 25 — 36 მუხლებში სახელმწიფო კონტროლს ნება აქვს სხვა საკითხებიც აღძრას, რაიც კი თავს იჩენს ანგარიშების დოკუმენტალურ რევიზიის დროს, რათა დარწმუნდეს, თუ რამდენად კანონიერი და წესიერია შესაძომებული ოპერაციები, აგრეთვე რამდენად მომჭირნეობით, მიზანშეწონილობით და სახეიროდ არის წარმოებული ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა მიერ სამეურნეო ოპერაციები.

38. განმკარგულებელ მმართველობათა ანგარიშებს სახელმწიფო კონტროლი ამოწმებს მთელის სისრულით, მაგრამ სახელმწიფო კონტროლიორს უფლება აქვს ცალკე ოპერაციებისათვის დანიშნოს ნაწილობრივი (ამორჩევი) რევიზია, რომლის ზოგად საფუძვლებსაც თვითვე ამყარებს.

განყოფილება მეორე:

წინასწარ დოკუმენტალურ რევიზიისათვის.

39. როცა წინასწარ დოკუმენტალურ რევიზიას აწარმოებს, სახელმწიფო კონტროლი:

ა) აუწყებს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას და პირს თავის დასკვნას სამეურნეო გეგმების, კონდიციებისა, გამოწვევისა და ხელშეკრულებათა პროექტებისა, აგრეთვე ვაჭრობის წარმოებისა, მიზანდის გარდაკვეთისა და ყოველგვარ სამეურნეო საქმისა, მოსაზრებისა და საკითხისათვის.

ბ) ამოწმებს, ხაზინაში გაგზავნამდე, ბეზს ანუ მათს საბადლო ფულის გასაცემ დოკუმენტებს;

გ) ჰგზავნის საკონტროლო უწყების წარმომადგენელთ განმკარგულებელ სამმართველოთა სხდომაზე დასასწრებლად;

40. თვინიერ მე-39 მუხლში ჩამოთვლილ კონტროლის მიერ წარმოებულ წინასწარ რევიზიის სახეთა, სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს, დაევალება, კანონით ნაჩვენებ შემთხვევას გარდა, აუწყოს განმკარგულებელ მართველობას თავისი დასკვნა უკან დაბრუნებისათვის იმ ფულისა, რომელიც შეცდომით შევიდა ხაზინაში, ან რომელიც დახარჯულ იქმნა თანამდებობის პირთა მიერ სახაზინო საჭიროებისათვის მათის საკუთარის ქონებიდან.

41 სახელმწიფო კონტროლი აუწყებს განმკარგულებელ მართველობას დასკვნას სამეურნეო გეგმების კონდიციებისა, გამოწვევისა და ხელშეკრულობათა პროექტებისა, აგრეთვე სავაჭრო წარმოებისა, ფასების გადაკვეთისა და ყოველგვარი სამეურნეო საქმის, მოსაზრების და საკითხისათვის არა უგვიანეს სამის დღისა დღიდან განმკარგულებელ მართველობათაგან შეკითხვის მიღებისა.

42. კონტროლი აუწყებს დასკვნას (მუხ. 41) მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას მიაწოდებენ ან თავის საქმეებში მოეპოვება ამისათვის საჭირო ცნობანი. თუ ეგ ცნობანი არ მოეპოვება, კონტროლი

დაუყოვნებლივ მოითხოვს რა-და-რა ცნობას, და თუ სამის დღის განმავლობაში მოთხოვნილი ცნობანი არ მიუვიდა, დაუყოვნებლივვე დაუბრუნებს გამოგზავნილ ქაღალდებს დასკვნის დაურთველად და აუწყებს განმკარგულებელ მმართველობას დასკვნის საუწყებლად საჭირო ცნობების უქონლობას.

43. როცა კონტროლი თავის დასკვნას აუწყებს შემდეგ მიწერმოწერა ამის გამო კონტროლსა და ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას შორის შეწყდება.

44. განმკარგულებელ მმართველობას შეუძლიან, სათანადო თანამდებობის მოხელეთა ქონებრივის პასუხისმგებლობით, განახორციელოს თავისი განზრახვა-მოსაზრებანი, რომელიც სახელმწიფო კონტროლის დასკვნას არ ეთანხმება.

45. განმკარგულებელი მმართველობა, გასცემს თუ არა ისეთ განკარგულებას, რომელიც არ ეთანხმება კონტროლის დასკვნას, მაშინვე აუწყებს ამ ამბავს კონტროლს.

46. იმ შემთხვევაში, როცა სახელმწიფო კონტროლი განმკარგულებელ მმართველობას აუწყებს, დასკვნის საუწყებლად ცნობანი არ მოიპოვებაო, ან როცა განმკარგულებელი მმართველობა გასცემს ისეთ განკარგულებას, რომელიც კონტროლის დასკვნას არ ეთანხმება, სახელმწიფო კონტროლი საქმის გამო დასკვნას შემდგომის რევიზიის წესით დაადგენს.

47. ის დასკვნა კონტროლისა, რომელსაც დაეთანხმა განმკარგულებელი მმართველობა, შეიძლება შეცვლილ იქნეს სახელმწიფო კონტროლის მიერ, შემდგომის რევიზიის დროს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ აღმოჩნდა ახალი გარემოებანი, რომელთა დანახვაც შეუძლებელი იყო მაშინ, როცა დასკვნა იწერებოდა.

48. სახელმწიფო კონტროლი აუწყებს ხაზინას ყველა იმ ფულის ოპერაციებს, რომელიც ექვემდებარება წინასწარ რევიზიას; აუწყებს, აგრეთვე, ყველა იმ პირობას, რა პირობის დაცვითაც შეიძლება ასიგნობებით ფული გაცემულიქნეს.

49. ის ასიგნობა, რომელიც ექვემდებარება წინასწარ რევიზიას, არ შეიძლება განაღდებულ იქმნეს ხაზინის მიერ, თუ ზედ სარევიზიო განხილვის ნიშანი (გრიფი) არ აზის.

50. თითოეული ასიგნობა ვიდრე ხანიზას გავგზავნებოდეს, უნდა გადაეცეს კონტროლს წინასწარ შესამოწმებლად. ასიგნობას, გარდა გადარიცხვის ასიგნობისა, ტალონი არ დაერთვის. ტალონი ეძლევა ხაზინის კრედიტორს მხოლოდ მას შემდეგ, როცა კონტროლისგან დაბრუნდება ასიგნობა სარევიზიო შემოწმების ნიშნით (გრიფით), რომელიც ნებას დართავს მის განაღდებას.

51. ასიგნობას დაერთვის ანგარიშები, დამადასტურებელი და გამამართლებელი განზრახულ ხარჯისა ანუ ოპერაციის; იმ დოკუმენტებისათვის რომელიც წინად ემცნო სახელმწიფო კონტროლს

ან მის წარმომადგენელთ, უნდა იყოს აღნიშნული, როდის ემცნო.

52. ასიგნობის სარევიზიოდ დადებულია არა უმეტეს სამის სადაგის დღისა. ხოლო იმ შემთხვევაში, როცა საბოლოო ანგარიშია გასასწორებელი იჯარადართან, ეს ვადა დიდდება შვიდ დღემდე, თუ კონტროლმა საჭიროდ არსცნო, გასასწორებელ ანგარიშის სირთულის მიზეზით, ასიგნობის შემოწმება შემდგომის რევიზიის წესითა. ასევე ვადა გაგძელდეს შვიდ დღემდე, როცა შესამოწმებელია საოპერაციო ასიგნობანი.

53. თუ სასწრაფოდ არის გადასახდელი ფული, განმკარგულებელი მმართველობა შესაფერს წარწერას გააკეთებს ასიგნობაზე. ამისთანა ასიგნობის შესამოწმებლად დადებულია ერთი სადაგი დღე.

54. რევიზიაში გატარებული ასიგნობა დაუბრუნდება განმკარგულებელ მმართველობას სარევიზიო დასკვნის ზედ წარწერით, აგრეთვე განზრახულ ფულას გაღების გასამართლებელ საბუთის დართვით, თუ იგი საბუთი საჭიროა ფულის მიმღების მიერ მასზე ხელის მოსაწერად. უკან დაბრუნებულ გასამართლებელ საბუთზედ წარწერილი უნდა იყოს, რომ შემოწმებულია. თუ წინასწარ განცხადებულ იქმნა გამგე მმართველობის მიერ, კონტროლისაგან სრულიად შეწყნარებული ასიგნობები შესაძლოა კონტროლის მიერ პირდაპირ ხაზინაში გაიგზავნოს ზედ სარევიზიო დასკვნის ნიშან-დასმით, ხოლო გასამართლებელი საბუთები გაიგზავნოს განმკარგულებელ მმართველობაში, რომელსაც უნდა ეუწყყის, რომ შემოწმება მოხდენილია.

55. ასიგნობის შესახები სარევიზიო დასკვნა შეიძლება გამოიხატოს, შესაფერ გრიფის დასმით: ან-ასიგნობის დამტკიცებით, ან მიჩნევით, რომ მთლად გინა ნაწილი მისი ექვემდებარება არსებითად შემოწმებას წესისამებრ შემდგომის რევიზიისა, ან კიდევ დაუმტკიცებლობით მთლად გინა ნაწილოვანად.

56. პირდაპირი და გარდარიცხვის ასიგნობანი, რომელიც გამართლებული იქნება საჭირო საბუთებით და სარევიზიო შენიშვნებს არ გამოიწვევს. მტკიცდება წინასწარ რევიზიის დროსვე.

57. კონტროლი გადასდებს წინასწარ სარევიზიოდ მიღებულს ასიგნობას შემდგომის რევიზიისათვის: თუ ასიგნობა გამართლებული არ არის სათანადო ანგარიშის წარმოდგენით, ან თუ რევიზიის გათავება, ანგარიშის სირთულის მიზეზით, ვერ მოხერხდა დაწესებულს ვადაზედ. იმ მიზეზებს, რა მიზეზებითაც შემოწმება გადადებულ იქმნა, სახელმწიფო კონტროლი აუწყებს განმკარგულებელ მმართველობას და თან იმავე დროს უბრუნებს უკან სარევიზიოდ გამოგზავნილ ასიგნობას.

58. იმ ასიგნობის მიღებისთანავე, რომლის შემოწმებაც გადადებულ იქმნა შემდგომ რევიზიაში, ანგარიშვალდებული დაწესებულება ანუ პირი, კონტროლთან მოწერმიწერის გაუმართავად, დაუყოვნებლივ გადაიხდის ფულს იმ ზომისად, რასაც თვითონ წესიერად სცნობს.

59. იმ შემთხვევაში, როცა წინასწარ რევიზიის დროს კონტროლი სცნობს, რომ განზრახუ-

ლი ფულის გაცემა ცხადი უწესობაა ან უკანონოა, არ ამტკიცებს უკანონოდ და უწესოდ ნაანგარიშევად მიჩნეული ფულის გაცემას და ამ ამბავს აუწყებს განმკარგულებელ მმართველობას სარევიზიო დასკვნის განმარტებითურთ.

60. კონტროლის მიერ დაუმტკიცებელი ასიგნობით ფულის გაცემა არ შეიძლება, თვინიერ იმ შემთხვევისა, როცა განმკარგულებელ სამმართველოს უფროსი თვითონ თავს იდებს ქონებრივ პასუხისმგებლობას ასეთი ასიგნობით ფულის გაცემისათვის. დაუმტკიცებელ ასიგნობას, გარდა 61 მუხლში მოხსენებულ ასიგნობებისა, კონტროლი აწერს: „არამტკიცდება, გარნა ფულის გაცემა შეიძლება კრედიტის გამგის ქონებრივის პასუხისმგებლობით“. ყოველ ამისთანა შემთხვევას, როცა დაუმტკიცებელ ასიგნობით ფული გაიცემა, განმკარგულებელი მმართველობა დაუყოვნებლივ აუწყებს სახელმწიფო კონტროლს.

61, ასიგნობებს კონტროლი უსათუოდ არ ამტკიცებს და არც მათი განაღდება შეიძლება ხაზინის მიერ:

ა) როცა ასიგნობა გაცემულია იმათგან, ვისაც ამის უფლება არა აქვს;

ბ) როცა არ არის ის კრედიტი, რომლის ანგარიშითაც გაცემულია ასიგნობა;

გ) როცა განზრახულია ფულის გაცემა ჯერ ისევ აუსრულებელ დამზადება ჩაბარების--იჯარისათვის ან ისეთის დამზადება ჩაბარების--იჯარისათვის, რომლის

გამო დამნაშავეთა წინააღმდეგ აღძრულია საქონლის საქმე მდარე საქონლის ჩაბარებისათვის.

და დ) როცა თხოულობენ შემდეგს ავანსებს, ხოლო წინა იმავე ოპერაციისათვის მიღებულ ავანსის დახარჯვის წესიერი ანგარიში წარმოდგენილი არ არის.

შენიშვნა. კონტროლის ნიშნისა ანუ გრიფის ქვეშ — „არა მტიცდება“ — ნაჩვენები უნდა იყოს ამ მუხლის შესაფერი ლიტერა.

62. ასიგნობით გასაცემი ფული, რომელიც კონტროლმა სულ მთლად ან ნაწილობრივად არ დამტკიცა, ან რომლის შემოწმებაც გადადებულია შემდგომ რევიზიამდე, შესაძლოა, იმავე წინასწარ შემოწმების წესითა, გადატანილ იქმნას დამტკიცებულ ხარჯების კატეგორიაში მხოლოდ ამ შემთხვევაში, თუ აცილებულ იქმნება ის პიზნებში, რომელთა გამოც დაბრკოლებულ იქმნა პირველად ასიგნობის დამტკიცება.

63. ფულის გასაცემი საბუთები წინასწარ რევიზიის დროს დამტკიცებული, ექვემდებარება შემდგომს რევიზიას მხოლოდ იმ მხრით, ნამდვილად ფული იმათ მიეცა ვისთვისაც იყო დანიშნული, თუ არა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა აღმოჩნდება ისეთი ახალი გარემოება, რომლის გათვალისწინება წინასწარ რევიზიის დროს შეუძლებელი იყო.

64. სახელმწიფო კონტროლის წარმომადგენელი, გაგზავნილი განმკარგულებელ სამმართველოთა სხდომებზე დასასწრებლად, მონაწილეობენ ამ

სხდომებში სათათბირო ხმის უფლებით, გაოდა იმ შემთხვევისა, როცა კონტროლის წარმომადგენელთა უფლებანი ცალკე დებულებით არის გარდაწყვეტილი.

65. განცხადებანი, წარდგენილნი სხდომებზედ სახელმწიფო კონტროლის წარმომადგენელთა მიერ, უნდა ჩაწერილ იქმნეს სხდომის ჟურნალში ანუ ოქმში.

66. შემოწმებული პირი განმკარგულებელი მმართველობის სხდომათა ჟურნალებისა გინა ოქმებისა დაუყოვნებლივ უნდა მიეცეს ანუ გაეგზავნოს სახელმწიფო კონტროლის წარმომადგენელთ მათის მოთხოვნისამებრ.

67. განცხადება სახელმწიფო კონტროლის წარმომადგენელთა ვერ შეაყენებს განმკარგულებელ მმართველობათა დადგენილების სისრულეში მოყვანას, აგრეთვე არ მოასწავებს იმას, თუ რა ხასიათისა იქნება სახელმწიფო კონტროლის სარევიზიო დასკვნა.

68. უფრო საყურადღებო შემთხვევა, როცა განმკარგულებელმა მმართველობამ მიიღო ისეთი გადაწყვეტილება ან ღონისძიება, რომელიც კონტროლას აზრით არის უკანონო, არასწორი და არაწესიერი, არა-ეკონომიური, არა მიზან-შეწონილი ანუ საზარალო ხაზინისათვის, უნდა მოხსენდეს სახელმწიფო კონტროლიორს და ის აუწყებს ამას სათანადო მინისტრს, რათა დაუყოვნებლივ აცილებულ იქმნეს შექმნილი უწყისობა.

69. სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს დასკვნა კერძო პირთა და საზოგადოებრივ დაწესებულებათა პროტენზიების თაობაზე ხაზინისადმი, აგრეთვე უკან დაბრუნებისათვის იმ ფულსა, რომელიც შეცდომით ხაზინაში შეტანილი იქმნა, ან რომელიც დახარჯულა მოხელეთა მიერ სახაზინო საჭიროებათათვის მათის საკუთარის ქონებიდან, უნდა ეუწყოს განმკარგულებელ მმართველობას არა უგვიანეს ერთის თვისა იმ დღიდან, როცა კონტროლმა იმ მმართველობისაგან შეკითხვა მიიღო, ან იმ დღიდან, როცა კონტროლს ამ შეკითხვის გამო დამატებითი ცნობანი მიუვიდა.

70. როცა განმკარგულებელი მმართველობა წინააღმდეგია იმისა, რომ კონტროლის საერთო საკრებულომ უარყო ხაზინიდან დაბრუნება იმ ფულისა, რომლის ჯამი 150 მანეთს აღემატება, საწინააღმდეგო აზრი ხსენებულ მმართველობისა, საქმეში დაინტერესებულ პირთა, განმარტებითურთ, თუ ასეთი განმარტება იპოვება, იმ მმართველობის მთავრობამ უნდა წარგზავნოს რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლო დაწესებულებაში განსაჩივრების წესისამებრ და იმავე დროს საწინააღმდეგო აზრის პირი უნდა გაუგზავნოს კონტროლს.

განყოფილება მესამე:

შემდგომ დოკუმენტალურ რევიზიისათვის.

71. შემდგომ დოკუმენტალურ რევიზიას სახელმწიფო კონტროლი აწარმოებს მიღებულ ანგარიშების მიმოხილვის შემდეგ.

72. ანგარიშების მიმოხილვის დროს კონტროლი ვალდებულია დააკვირდეს, ხომ რაიმე ეჭვს არაჰბადებს სარევიზიოდ წარმოდგენილი საბუთები; მაგალითად, გასწორებული ხომ არა არის—რა შიგისე, რომ ცალკე არ მოუხსენებია ეს შესწორება გამსწორებელს, აგრეთვე ხომ ისეთი წაფხეკილ—წარწერილი არა არის—რა, რასაც შეუძლიან შესცვალოს აზრი საბუთისა ანუ შიგ მოხსენებული რაოდენობა ფულისა; აგრეთვე წარმოდგენილი დავთრები, საბუთები და ანგარიშები არის თუ არა წესიერად ხელმოწერილი ან დამოწმებული და სხვა მისთანა.

73. უკეთეს ანგარიშების მიმოხილვის დროს კონტროლი შეამჩნევს, რომ ანგარიშვალდებულ დაწესებულებებისა ან პირის მიერ წარმოდგენილი არ არის წესისამებრ საჭირო დოკუმენტები, აუწყებს, რომ წარმოადგინოს, რაც არ წარმოუდგენია; ამისათვის ვადად ერთი თვეა დადებული. თუ ანგარიშებში აღმოჩნდა ისეთი ნაკლოვანება, რომელიც მიწერმოწერით ვერ იქმნება თავიდან აცილებული, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა ანგარიშები, ან დავთრები ხელმოუწერელია, ანუ კიდევ შეუმოწმებელია სათანადო მოხელეთა მიერ, ასეთი ნაკლოვანის საანგარიშო მასალა უკან დაუბრუნდება წარმომადგენელს შესასწორებლად და უკან გამოსავსავნად ორის კვირის განმავლობაში იმ დღიდან დაწყებული, რა დღესაც იგი ცნობას მიიღებს კონტროლისაგან, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა, კონტროლის საერთო საკრებულოს გადაწყვეტილებით, საქმე უნდა მიმართულ იქმნეს მე-92 მუხლში ნაჩვენების წესითა.

74. ანგარიშების მიმოხილვის დასრულებისა და ამ მიმოხილვის დროს აღმოჩენილ ნაკლულევანების მოშორების შემდეგ, კონტროლი შეუდგება სახაზინო თანხებისა, ქონებათა და სპეციალ ლონისძიებათა კატეგორიის ფულისა და დეპოზიტების რევიზიას იმ წესის დაცვით, რაიცა მოხსენებულია 25—38 მუხლებში.

75. რევიზია ყოფილი ანგარიში უნდა განკობილ იქმნეს სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს მიერ, რომელიც ამტკიცებს ოპერაციებს რა რაოდენობისა ც უნდა იყოს, რაკი ის ოპერაციები მიჩნეულ იქმნება, ვითა კანონიერი, წესიერი და ეკონომიური.

76. სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს ნება აქვს დაამტკიცოს ისეთი ხარჯი, არა უმეტეს სამასის თუმნისა ყოველ თითოეულ შემთხვევაში, რომლისათვისაც ყველა ფორმალური მხარე შესრულებული არაა ან იმის გამო რომ ანგარიშვალდებული პირი მომკვდარა, ან კიდევ იმის გამო, რომ გადაწყვეტილ ფასის არ—არსებობას გინა რაიმე სხვა საპატიო და შესაწყნარებელ მიზეზს ანგარიშვალდებული დაწესებულება ან პირი დაუბრკოლებია ფორმალურ მხარეების შესრულებისათვის, და რომელი ხარჯიც ამის მიზეზით ზოგად სარევიზიო წესით არ შეიძლება მიჩნეულ იქმნეს მთლად გამართლებულად. დამტკიცება ამგვარი ხარჯებისა შესაძლოა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სათანადო მთავრობა დაამოწმებს, რომ ფული მოხმარებულ და დახარჯულ იქმნა დანიშნულებისამებრ და ნამდვილად საჭირო იყო მისა დახარჯვა; ხოლო თუ

შემდეგში აღმოჩნდება, რომ ეგ დამოწმება სწორი არ იყო, მაშინ, გარდა პირადის პასუხისმგებლობისა, დანახარჯი უნდა გადახდეს იმას, ვინც მოწმობა გასცა.

77. სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს უფლება აქვს: ა) დაამტკიცოს ამა თუ იმ ოპერაციაში მომხდარი გადამეტებული ხარჯი, გამოწვეული განსაკუთრებულის გარემოებით, რაოდენობით არა უმეტეს სამასის თუმნისა, თუ ასეთს გადამეტებულს ხარჯს ჰფარავს იმავე ოპერაციაში დანაზოგი და გადარჩენილი ფული, გადარჩენილი ისე რომ საქვეს არა ჰვნებია-რა; დაამტკიცოს აგრეთვე ისეთი ზედმეტი დანახარჯი, ჯამის შეუზღუდველად, როცა ცალკე კანონდებულებით გამგებელთ უფლება აქვთ მინიჭებული დაჰფარონ ზედმეტი ოპერაციის ერთის კერძობისა და ნაწილისა მის მეორე კერძობასა და ნაწილში დაზოგვილითა, ჯამის განუსაზღვრელად; ბ) დაამტკიცოს ამა თუ იმ ოპერაციის ხარჯები სამას თუქნამდე, თუნდა ამ ხარჯებს თან ახლდეს უწესოდ გამოყენება ხარჯთაღრიცხვის წესებისა და უწესო მოქმედება ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა, უკეთუ ამგვარ წესის დარღვევით ნამდვილად ზარალი არა მოჰსვლია-რა ხაზინას და გ) დასტოვოს პასუხისგების აღუძვრელად ყოველგვარი უწესო ხარჯი, თუ მისი ჯამი წლის განმავლობაში სამს თუმანს არ აღემატება თითოეულ პასუხისმგებელ მოხელეზედ.

78. უკეთუ რევიზიის დროს აღმოჩნდა ზარალი და ზიანი, გამოწვეული ანგარიშვალდებულ

დაწესებულებათა და პირთა განკარგულებითი და აღსრულებითი მოქმედებითა და თუ ეს მოქმედება მიჩნეულ იქმნება, ვითა უკანონო, არა-წესიერი ან არა-ეკონომიური, კონტროლი აუწყებს იმ დაწესებულებას და პირთ სარევიზიო შენიშვნებს მათგან ჯეროვანის ახსნა-განმარტების მისაღებად.

79. სარევიზიო შენიშვნის მიღებისათანავე ანგარიშვალდებული დაწესებულება თუ პირი მოითხოვს განმარტებას იმ თანამდებობის პირისაგან, რომელნიც შესაძლოა პასუხისგებაში იქმნეს მიცემული, თუნდაც ის მოხელე, იმ ჟამად საქსახურში აღარ ირიცხებოდეს და აუწყებს კონტროლს ამ განმარტებას თავის დასკვნითურთ ერთის თვის განმავლობაში დღიდან სარევიზიო შენიშვნის მიღებისა.

80. თუ ანგარიშვალდებული დაწესებულება ან პირი კონტროლის შენიშვნის სისწორეს სცნობს, დაუყოვნებლივ მოახდენს განკარგულებას, შევსებულ იქმნეს მოყენებული ზარალი და ზიანი, რასაც აუწყებს კონტროლს წინა მუხლში (79) მოხსენებულს ვადაზედ.

81. უკეთუ შეუძლებელია დაწესებულს ვადაზედ გაგზავნილ იქმნეს ახსნა-განმარტება სარევიზიო შენიშვნის გამო, ანგარიშვალდებულმა დაწესებულებამ თუ პირმა ორის კვირის გასვლამდე დღიდან ასეთის შენიშვნის მიღებისა, უნდა შეატყობინოს სახელმწიფო კონტროლს მიზეზი დაგვიანებისა და დაასახელოს რაც შეიძლება მოკლე ვადა, ყოველ-შემთხვევაში დადებულ ვადას ზევით

არა უშეტეს ერთის თვისა, როდესაც მოთხოვნილი ახსნა-განმარტება იქმნება მის მიერ გაგზავნილი.

82. მიიღებს-რა დადებულ ვადაზედ სარევიზიო შენიშვნების გამო ახსნა-განმარტებას, კონტროლის საერთო საკრებულო დაამტკიცებს ოპერაციებს, თუ ის ოპერაციები მის მიერ მიჩნეულ იქმნა, ვითა კანონიერი, წესიერი და ეკონომიურად წარმოებული, ხოლო ზარალისა და ზიანის რაოდენობას, რომელიც მოყენებულია ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა განკარგულებითი და აღსრულებითი მოქმედებით, რაც მიჩნეულია კონტროლის მიერ, ვითა უკანონო, არა-წესიერი და არა-ეკონომიური, დადებულ ანგარიშს დანაკლისად დაადგენს.

შენიშვნა: ა) დადგენილება საერთო საკრებულოსი ანგარიშდანაკლისის და კრებისათვის 150 მანეთამდე საბოლოოდ ითვლება და მისი განსაჩივრება არ შეიძლება;

ბ) უკეთუ აღმოჩნდა ახალი რამ გარემოება ანუ საბუთი საკრებულოს მიერ გადაწყვეტილ საქმის შესახებ, საკრებულოს უფლება აქვს ეგ საქმე ხელმეორედ გადასინჯოს და ახალი დადგენილება გამოიტანოს.

83. თუ სარევიზიო შენიშვნის გამო ახსნა-განმარტება არ მიუვიდა დადებულ ვადაზედ, საერთო საკრებულო იმ საბუთების ძალითა სწყვეტს საქმეს, რა საბუთებიც ხელთა აქვს.

84. სარევიზიო შენიშვნის გამო ახსნა-განმარ-

ტება, სახელმწიფო კონტროლში თუ მიღებულ იქმნა დადგენილ ვადის გასვლის შემდეგ, მაგრამ საკრებულოში საქმის განხილვამდე, საქმის გადაწყვეტის დროს უნდა ყურადიღოს კონტროლმა.

85. საერთო საკრებულოს მიერ ანგარიშდანაკლისის დადებისათვის დასკვნის გამოსატანად დადგენილია ერთის თვის ვადა დღიდან სარევიზიო შენიშვნის გამოახსნა-განმარტების მიღებისა კონტროლში ან, თუ ეს ახსნა-განმარტება ვადაზედ არ იქმნა მიღებული, დღიდან ამის ვადის გასვლისა.

86. დასკვნა საერთო საკრებულოსი ანგარიშდანაკლისის დადებისათვის უნდა ეუწყოს ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსს ან ანგარიშვალდებულ პირის მახლობელ მთავრობას განკარგულების მოსახდენად, რათა დადებული ანგარიშდანაკლისი გადახდევინებულ იქნეს; ხოლო თუ პასუხისგება ანგარიშისდანაკლისისათვის უმთავრეს განმკარგულებელთ (მინისტრებს) დაედება, შემოხსენებულ საკრებულოს დადგენილება წარედგინება საკანონმდებლო დაწესებულებას.

87. ანგარიშდანაკლისის თაობაზე დასკვნის მიღების შემდეგ ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსი ან ანგარიშვალდებულ პირის მახლობელი მთავრობა, კუთვნილებისამებრ, აუწყებს სახელმწიფო კონტროლს ერთის თვის განმავლობაში დღიდან დასკვნის მიღებისა, ვთანხმება თუ არა ამ დასკვნას.

88. თუ ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსი ან ანგარიშვალდებულ პირის მახლობელი

მთავრობა, კუთვნილებისამებრ, ეთანხმება სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს დასკვნას ანგარიშდანაკლისის დადების თაობაზე, მაშინ საქმეს შემდეგი მსვლელობა ეძლევა თანახმად 129—140 მუხლებისა.

89. უკეთუ უფროსი ანგარიშვალდებულ დაწესებულებისა ანუ მახლობელი მთავრობა ანგარიშვალდებულ პირისა არ ეთანხმება კონტროლის საერთო საკრებულოს დასკვნას ანგარიშდანაკლისის დადების თაობაზე, მთლად, ან ნაწილობრივად, იგი უფროსი გინა მთავრობა, კუთვნილებისამებრ, საქმეს გაგზავნის, განსაჩივრების წესით, რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლო დაწესებულებაში და თან დაურთავს დაწვრილებით აღნუსხულს იმ მიზეზებს, თუ რა მიზეზებითაც შესაძლოდ ვერ სცნობს დაეთანხმოს დასკვნას ანგარიშდანაკლისის დადებისათვის. თუ ეთანხმობა შეეხება დადებულ ანგარიშდანაკლისის მხოლოდ ნაწილს, უდავო მისი ნაწილი უნდა მოიმართოს გადასახდევინებლად. თუ როდის გაიგზავნა განსაჩივრების წესით საქმე სასამართლოში, უნდა ეუწყოს სახელმწიფო კონტროლიორს განსაჩივრების პირის დართვითაურთ.

90. იმ ვადის გასვლის შემდეგ, რომელიც ნაჩვენებია მე-87 მუხლში, თუ განსაჩივრება დაწყებული, არ იქმნა, დადგენილება ანგარიშდანაკლისის დადებისა ძალაში შედის, რასაც სახელმწიფო კონტროლი აუწყებს ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსს ანუ მახლობელ მთავრობას ანგარიშვალდებულ პირისას, კუთვნილებისა-

შებრ, რათა განკარგულება მოახდინონ დადებული ანგარიშდანაკლისის გადასახდევინებლად.

91. რასაც სასამართლო დაწესებულება გადასწევტს სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს დადგენილების განსაჩივრებისათვის, იმისი პირი სასამართლომ სახელმწიფო კონტროლიორს უნდა აუწყოს აღსასრულებლად.

92. უკეთუ ანგარიშის რევიზიის დროს განმკარგულებელთა ან აღმასრულებელთა მოქმედებაში აღმოჩენილ იქმნა ნიშნები ბოროტგანზრახვისა, სახელმწიფო კონტროლიორი, საქმეს წარუგზავნის სასამართლო პალატის პროკურორს ან სამხედრო პროკურორს, კუთვნილებისამებრ; ხოლო თუ საქმე აღმასრულებელი ძალის უმთავრეს განმკარგულებელთ (მინისტრებს) შეეხება, სახელმწიფო კონტროლიორს ამაზედ საკანონმდებლო დაწესებულებაში შეაქვს მოხსენება.

93. წინა მუხლში (92) მოხსენებული წესი საქმის დაწყებისა თანამდებობის პირთა პასუხისმგებებაში მიცემის უნდა დაცულ იქმნეს იმ შემთხვევაშიაც, როცა საექვოდ მიჩნეულ თანამდებობის პირს თავი გაუნებებია სამსახურისათვის ან სხვა უწყებაში გადასულა. ორსავე შემთხვევაში საქმეს აღძრავს სახელმწიფო კონტროლი, რომელიც მისწერს იმ უწყებას, სადაც აღგილი ჰქონდა საექვო მოქმედებას და აგრეთვე მიმართავს სათანადო საპროკურორორულ ზედამხედველობას.

94. ცნობა საექვოდ მიჩნეული თანამდებობის პირის სამართალში მიცემის, ან მის წინააღმდეგ სო

სხლის სამართლის საქმის მოსპობისა იმ პირთა მთავრობამ სახელმწიფო კონტროლიორს უნდა აუწყოს.

95. იმ საქმეების გამო, რომელიც გადაცემულა სასამართლოს წესით, სახელმწიფო კონტროლის ვალია აღრიცხოს იმ საბუთების მიხედვით, რაც ანგარიშებში მოიპოვება, რამდენი მოსვლია ხაზინას ზარალი და ზიანი, რომელიც უნდა გადახდევინებულ იქმნას. ცნობა ამ ზარალის რაოდენობისა უნდა გაეგზავნოს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას, აგრეთვე, საპროკურორო ზედამხედველობის საშუალებით, სასამართლო დაწესებულებასაც,

96. უკეთუ მოისპო სისხლის სამართლით დაწყებული საქმე, აგრეთვე, თუ სასამართლომ გაამართლა სისხლის სამართლით პასუხისგებაში მიცემული თანამდებობის პირი, ხაზინისადმი მიყენებულ ზარალისა და ზიანის საქმე შემდეგს მსვლელობას სარგვიზიო წესით მიიღებს.

თ ა ვ ი მ ე ს ა მ ე :

ფაქტიურ რევიზიისათვის.

97. ფაქტიური რევიზიის წარმოებასათვის სახელმწიფო კონტროლს უფლება აქვს, თავის უწყების მოხელეთა სახით:

ა) დაესწროს საჯარო ვაჭრობის და შეჯიბრების წარმოებას:

ბ) შეამოწმოს სინალდე ნივთიერის ქონებისა (საინვენტაროსი და სახარჯოსი) საცავეებში და ფუ-

ლის თანხებისა — კასებსა და ცალკე მოხელეთა ხელში;

გ) შეამოწმოს ნამდვილი რაოდენობა ხაზინის ულუფაზედ მყოფთა, აგრეთვე შინაური მეურნეობის მდგომარეობა ჯარის ნაწილებისა, სამხედრო უწყების მმართველობათა, დაწესებულებათა და წარმოებათა.

დ) დაესწროს შემოწმებასა და მიღებას წარმოებულ ნაგებ-ნაშენის და სამუშაოებისა, აგრეთვე გასწრჯვას და მიღებას შეძენილ მასალებისა და საზოგადოდ ყოველგვარ ქონებისას.

ე) შეამოწმოს ცბობა, რომლის მიხედვითაც იანგარიშება საქმე და სამუშაო; შეამოწმოს მომუშავეთა ნამდვილი რაოდენობა და დაათვალიეროს საქმე და ნამუშევარი მისი წარმოების ყოველდროს;

ვ) დაესწროს, როცა დროგამოშვებით ქონების დათვალიერება სწარმოებს, როცა ქონება ერთის პირისგან მეორეს გადაეცემა, როცა ადგენენ ოქმებს იმის დასამოწმებლად, რომ ქონება საჭირო არაა, უვარგისია ან შესაკეთებელი და გასაახლებელია, აგრეთვე დაესწროს, როცა ქონებას ხელახლად შეათვასებენ ან მოსპობენ;

ზ) დაესწროს, როცა ადგილობრივ იძიებენ ზარალის რაოდენობას, რომელიც წარმომდგარა არაჩვეულებრივ გარემოებისაგან;

ც) დაესწროს, როცა სწარმოებს საცდელი გასინჯვა საფარგლო ნორმების დასაწესებლად ანუ სხვა მიზნისათვის;

თ) საზოგადოდ აწარმოოს განხილვა და შემო-

წმება და დაესწროს ანგარიშვალდებულ დაწესებუ-
 ლებათა და პირთა მოქმედებას, რომელიც შეეხება
 მათ მიერ წარმოებულ ოპერაციათა აღსრულებას
 და ამ ოპერაციებთან დაკავშირებულ ტრიალს თან-
 ხებისა და ქონებისას.

98. ანგარიშვალდებულნი დაწესებულებანი და
 პირნი მოვალენი არიან აღმოუჩინონ კონტროლის
 მოხელეებს, ფაქტიური რევიზიისათვის გაგზავნილთ,
 ყოველგვარი შემწეობა, რათა იმათ წარმატებით
 შეასრულონ მათთვის მინდობილი მოვალეობანი.

99. ფაქტიურს რევიზიას აწარმოებენ სახელ-
 მწიფო კონტროლის მოხელენი ან სახელმწიფო
 კონტროლიორის დავალებით ან განმკარგულებელ
 მმართველობათა შეტყობინებით.

100. კასებისა და ნივთიერ ქონების მუდმივ
 საცავთა ფაქტიური რევიზია, როცა ამას ითავებს
 სახელმწიფო კონტროლი უნდა სწარმოებდეს თან-
 ხისა და ქონების პასუხისმგებელ მცველთა ანუ მათ
 მაგიერთა თანდასწრებით. ფაქტიური რევიზია სა-
 აღმშენებლო და სხვა ოპერაციებისა, აგრეთვე ნივ-
 თიერ ქონების დროებითის საცავისა სწარმოებს იმ
 მოხელის თანდასწრებით, რომელიც აღმოჩნდება
 ფაქტიურ რევიზიის ადგილას მათ შორის, ვისაც
 აბარია ხელმძღვანელობა შესამოწმებელ სამუშაოთა
 ანუ ვინც ჰხედდახედველობს ამ სამუშაოებს,
 და თვალყურს ადევნებს, რათა რევიზიის ქვემდე-
 ბარე ქონება დაცული იყოს.

101. უწყება მისი, თუ როდის დაიწყება ვაჭ-
 რობა, შეკოწიქება, ჩაბარება და სხვა აზგვარი საქმე
 უნდა გაეგზავნოს კონტროლს ან ადგილობრივ
 ფაქტიური კონტროლის წარმომადგენელს წინდა-

წინვე და ყოველ შემთხვევაში იმ ვარაუდით, რომ კონტროლის თანამდებ მოხელეს შეეძლოს მისვლა აღნიშნულ მოქმედების ადგილას იმ დროისთვის, რომელიც მოხსენებულაია უწყებაში.

102. ყოველი არაჩვეულებრივი შემთხვევა (მაგალითად, უეცარი სიკვდილი, ჭკუაზედ შეშლა, შეუტყობინებლად და დაუკითხავად წასვლა სადმე იმისი, ვისაც ებარა დაცვა ქონებისა, აღმოჩენა გაფლანგვისა, ქონების გატაცება, ცეცხლის გაჩენა და სხვა) და საზოგადოდ ყოველი ისეთი შემთხვევა, როცა მიზეზი და რაოდენობა ხაზინისადმი მიყენებულ ზარალისა შესაძლოა აღნუსხულ იქმნეს მხოლოდ იმ დროსვე, როცა ეს ზარალი მიყენებულ იქნა კონტროლს უნდა ეუწყოს დაუყოვნებლივ.

დანიშნულ დროზედ მიუსვლელობა კონტროლის წარმომადგენლისა იქ, სადაც მიუწოდებენ, ვერ შეაჩერებს განმკარგულებელ მმართველობის მოხელეთა განზრახულ მოქმედებას.

103. როცა სწარმოებს შემოწმება და მიღება სხვა და სხვა საგნებისა, მასალისა და სამუშაოსი, სახელმწიფო კონტროლის მოხელენი შეამოწმებენ ყველა ამის ნამდვილად არსებობას, რაოდენობას, წონასა და ზომას, აგრეთვე იმას, შეესაბამება თუ არა შესაპოწმებელი საგნები, მასალა და სამუშაო ყველა პირობებს მასალის დამზადებისა და სამუშაოთა წარმოებისას.

104. ნამუშევარის და დამზადებულ მასალის და საგნის ღირებებისა და ტექნიკურ თვისების დაფასება ანგარიშვალდებულ დაწესებულებების მოხელეთა მოვალეობაა და ამ მხრით სრული პასუხის-

მგებლობა იმათ ედება ვალად. უკეთუ სახელმწიფო კონტროლის მოხელეებმა სცნეს, რომ ნამუშევარი, მასალა და საგნები არა კმა-საყოფელია ან არ შესაბამება სატექნიკო პირობას და მოთხოვნილებას, ზემოხსენებულ მოხელეებს ვალად ჩეთვლება აღძროან თავის მთავრობის წინაშე საკითხი, რომ საჭიროა ხელმეორედ შემოწმება ნამუშევარისა ანუ ხელ-ახალი გასინჯვა მასალებისა და საგნებისა მცოდნე პირთა თანადასწრებით.

105. როცა შესამოწმებელია სამუშაო ძალა, სახელმწიფო კონტროლის მოხელენი უნდა დარწმუნდნენ, იმდენი რიცხვია მუშებისა დაყენებული საქმეზედ, იმ სამუშაოს: ასრულებენ და იმ ფასად, რაც ნაჩვენებია ტაბულებში, მუშათა სიებში ანუ სხვა შესაფერ საბუთებში, თუ არა; ამასთანავე კონტროლის ნება აქვს შევიდეს იმის განსჯაში, თუ რა ღირსებისა და რაოდენობისაა შესრულებული სამუშაო და ეს გარემოება დაუკავშიროს იმას, თუ რამდენი ღირსა სამუშაოზედ დახარჯული.

106. როცა ფაქტიური რევიზია ხდება სააღმშენებლო ოპერაციებისა, სახელმწიფო კონტროლის მოხელენი უნდა დარწმუნდნენ: ა) ნამდვილად შესრულებულია თუ არა ის საქმე, რომლის დამოწმებაც ფაქტიურ რევიზიის ფარგალში შედის: ბ) შეესაბამება თუ არა ის საქმე, იმ პირობას, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს, და გ) ეთანხმება თუ არა საბუთების ცნობა სინამდვილეს.

107. უთანხმობა, წარმოძგარი ანგარიშვალდებულ დაწესებულებასა და კონტროლის წარმომადგენლის შორის შესამოწმებელ საგნის, მასალის სამუშაოს ან ნაგებ—ნაშენების მიღებისა ანუ შემოწმე-

ბის დროს, უნდა გადაწყდეს ამ საგნისა, მასალისა, სამუშაოსა ანუ ნაგებ-ნაშენის ხელ-მეორედ შემოწმებით; ამ შემოწმებაში მონაწილეობისათვის კონტროლი მცოდნე პირებს მიიწვევს. თუ ჩამოვარდნილი უთანხმოება ვერ გათავდა ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსისა და კონტროლის წარმომადგენლის ურთ-ერთ შორის შეთანხმებით საქმე გადასაწყვეტად გადადის ცენტრალ განმკარგულებელთა და კონტროლის დაწესებულების ხელში, ამათვე გადაეცემა ხელმეორე შემოწმების ოქმები და აგრეთვე მცოდნე პირთა დასკვნა. ყოველთვის, როცა აღძრული საკითხი ნაწარმოებთა ღირსებას ეხება, კონტროლის წარმომადგენლებმა უნდა აიღონ ნიმუშები ნუზლ-სურსათისა და თითო ცალი—ნივთი შემოწმებულის ქონებისა და დაბეჭდონ თავის ბეჭდითა და იმათი ბეჭდითაც, ვინც განაგებდა ქონებას. ხსენებული ნიმუშები და ცალი-ნივთები შემოწმების ოქმთან ერთად ეგზავნება შემოწმებულ დაწესებულების პირდაპირს მთავრობას.

108. თუ საკრებულომ, რომელიც აწარმოებს საჯარო ვაჭრობას ანუ შეჯიბრებას, უყურადღებოდ დასტოვა კონტროლის წარმომადგენლის განცხადება კანონის ან დადგენილ წესების დარღვევის გამო, კონტროლის წარმომადგენელი, როცა ხელა მოაწერს ვაჭრობისა ანუ შეჯიბრების ოქმს, ზედმიწევნით აღნიშნავს, სახელდობრ რაში გამოიხატა კანონისა ანუ დადგენილ წესის დარღვევა და ამას აუწყებს თავის უფროსს.

109. კასებისა და ქონების საცავთა წინასწარ დაბეჭდვის დროს, როცა ეს რევიზიისათვის საჭირო იქნება, აგრეთვე თვით ფაქტიურ რევიზიის წარმოების დროს, სახელმწიფო კონტროლის მო-

ხელენი ჯეროვანს ღონისძიებას მიიღებენ, რომ, რამდენადაც-კი შეიძლება, არ შეჩერდეს ჩვეულებრივი საქმიანობა ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა.

110. კაპებისა და საინვენტარო და სახარჯო ქონების მუდმივ საცავთა ფაქტიური რევიზიის დროს პასუხისმგებელ შემნახავთა გარდა, შესაძლოა მოწვეულ იქნას დასასწრებად შესამოწმებელ უწყების წარმომადგენელიც.

111. თუ კასები და მუდმივი საცავი ქონებისა იქ იმყოფება, სადაც არიან განმკარგულებელნი მმართველობანი, რომელთაც პირდაპირ ექვემდებარება კასა ანუ საცავი, მაშინ შესამოწმებელ უწყების წარმომადგენლებად უნდა მიწვეულ იქნეს უფროსა შესამოწმებელ მმართველობისა; უფროსს ნება აქვს თავის მაგიერ გაჰგზავნოს ფაქტიური რევიზიაზედ დასასწრებლად თვისი ხელქვეითი მოხელე.

112. როცა შესამოწმებელია სამხედრო უწყების ქონება, ამ უწყების წარმომადგენლის მოსაწვევად სამელმწიფო კონტროლის მოხელენი მიმართვენ სათანადო სამხედრო მთავრობას.

113. დაუსწრებლობა იქ, სადაც კასა ანუ ქონების საცავია, იმისი, ვინც მოწვეულია, როგორც წარმომადგენელი შესამოწმებელის უწყებისა, ან მიუსვლელია მისი იმ დროისთვის, როცა დანიშნულია შემოწმება, აგრეთვე მოუხერხებლობა მოწვევისა, კასისა ანუ ქონების საცავის ადგილმდებარეობის პირობის მიზეზით გამოწვეული, ვერ დააბრკოლებს შემოწმების წარმოებას.

114. შემოწმება კასისა სწარმოებს ფულის ნი-

შნებისა და ფასეულობის დათვლითა. ამ საზოგადო წესს არ ექვემდებარება დროებით შესანახად ხაზინის საკუქნაოში გადაცემული ფული, დაცული ყუთებსა, სკივრებსა და პაკეტებში, თან დაბეჭდილი იმ დაწესებულების ან პირის ბეჭდით, ვინც გადასცა შესანახად. ამგვარ ფულისათვის რევიზიის მწარმოებელმა უნდა შეამოწმოს მხოლოდ, მთელია თუ არა ყუთი, სკივრი და პაკეტი, აგრეთვე მათზე დაკრულ ბეჭედი და ეთანხმება თუ არა ამ ყუთს — სკივრს — პაკეტთა რაოდენობა იმ ციფრებს, რომელიც მიღების დავთრებშია აღნიშნული.

115. თუ კასებსა და ქონების საცავში შესამჩნევად ბევრია ფულის ნიშნები და ფასეულობა, აგრეთვე ნივთები და მასალები, სახელმწიფო კონტროლის მოხელეებს ნება აქვთ დასთვალონ მხოლოდ რამდენიმე ნაწილი. დანარჩენი ნაწილი ფულის ნიშნებისა და ფასეულობისა შესაძლოა შემოწმებულ იქმნას აწონით, პარკების დათვლით, დასტობით და სხვა ამგვარად თუ შიგა დაშიგ გასინჯულ რომელსამე პარკსა ანუ დასტაში აღმოჩნდება მეტი ან ნაკლები, ვიდრე უნდა ყოფილიყო, მაშინ კონტროლის მოხელენი მოვალენი არიან შეამოწმონ სწორედ რამდენია სულ ნაღდი ფული, ფასეულობა, ნივთიულობა და მასალები იმ გზითა და წესით, რომელსაც უფრო მიზან შეწონილად დაინახავენ.

116. ფაქტიური რევიზიის ოქმები ადგილობრივ უნდა შესდგეს და ხელ-მოწერილ იქნეს ყველა დამსწრეს მიერ. ოქმების შედგენა სავალდებულოა, როცა რევიზია შეეხება კასას და ქონებათა მუდმივ საცავს, აგრეთვე ყველა იმ შემთხვევაში, როცა რაიმე უწესოება ან დაუდევრობა იქნება შემჩნეუ-

ლი. ყველა დანარჩენ შემთხვევაში ცალკე ოქმების ნაცვლად შესაძლოა სათანადო საბუთებს წაეწეროს შედეგი რევიზიისა.

117. როცა ფაქტიური რევიზია სწარმოებს თანხების და ქონების სინაღდისა, საჭიროა, გარდა ოქმების შედგენისა, საცა აღნიშნული იქნება რევიზიის შედეგი, გაკეთდეს წარწერა დავთრებშიაც, რომლების მიხედვითაც იქმნა დასკვნილი, თუ რაოდენი უნდა ყოფილიყო ნაღდად თანხები და ქონება.

118. იმ შემთხვევაში, როცა კასებისა და ქონების საცავთა რევიზიის დროს აღმოჩნდება, რომ ფულს და ქონებას აკლია, მასალა უფარგისია, ნაკლებლევანება და უჯეროვნება ეტყობა დაცვის წესსა და რიგს ანუ საზოგადოდ რაიმე უწყესობა და დაუდევრობა შემჩნეულ იქმნება, სახელმწიფო კონტროლის მოხელენი შეადგენენ ამის გამო ოქმს, დამსწრეთა ხელის მოწერით და დაუყონებლივ აუწყებენ თავის მთავრობას, რომელიც თავის მხრივ აუწყებს კასისა ანუ ქონების საცავის მთავრობას, რათა მან ჯეროვანი განკარგულება მოახდინოს.

უკეთუ კასისა, საწყობისა ან მაღაზიის რევიზიის დროს აღმოჩნდა ქონება იმაზედ მეტი, რაც დავთრის ანგარიშებით უნდა იყოს, ეს ზედ-მეტი იქვე ჩაიწერება რევიზორის მიერ შემოსავლად, როგორც სახაზინო საკუთრება, და აღინიშნება ოქმშიაც, რომელსაც ზედ დავრთვის განმარტება იმისი, ვინც განაგებს ქონებას, თუ რა მიზეზით წარმოსდგა ის ზედმეტი ქონება.

119. თუ ფაქტიური რევიზია მოჰხდა არა სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა თაოსნობით,

არამედ განმკარგულებელ მმართველობის თხოვნითა და შეტყობინებით, მაშინ სათანადო ოქმების შედგენა მოვალეობაა ანგარიშვალდებულ დაწესებულების მოხელეებისა. ამ შემთხვევაში ოქმებს ხელს აწერენ წარმომადგენელნი კონტროლისა და ნარჩენ დამსწრეებთან ერთად.

120. თუ კონტროლის წარმომადგენელი თანახმა არ არის იმ ოქმის შინაარსისა, რომელიც შეადგინეს ანგარიშვალდებულ დაწესებულების მოხელეებმა, მას შეაქვს თავისი დასკვნა იმავე ოქმში ხელის მოწერისათანავე და ზედმიწევნით აღნიშნავს, სახელდობრ რა და რა ცნობა ოქმისა მიაჩნია არა სწორად და სინამდვილის შეუსაბამოდ.

121. ფაქტიურის რევიზიის არც ერთს დამსწრე მოხელეს ანგარიშვალდებულ დაწესებულებისას უფლება არა აქვს უარი სთქვას იმ ოქმის ხელისმოწერაზედ, რომელიც შედგენილ იქნა სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა მიერ.

122. თუ ის, ვინც მოვალეა ხელი მოაწეროს ოქმს, რომელიც შედგენილია სახელმწიფო კონტროლის მოხელეთა მიერ, არ ეთანხმება ოქმის შინაარსს, ვალდებულია მოიხსენიოს ეს გარემოება ხელის მოწერისათანავე და ზედმიწევნით აღნიშნოს, სახელდობრ რა და რა ცნობანი ოქმისა მიაჩნია არა სწორად და სინამდვილის შეუსაბამოდ.

123. ოქმში მოხსენებულნი ცნობანი, რაკი იგი ოქმი ხელ-მოწერილია სახელმწიფო კონტროლისა და ანგარიშვალდებულ დაწესებულების მოხელეთა მიერ იმის აღუნიშვნელად, თუ ვინ რასა და რაში არ ეთანხმება ოქმს, შემდგომში აღარ შეიძ-

ლება უარყოფილ იქმნეს, გარდა იმ შემთხვევისა როცა ატყდება დავა სიყალბის ჩადენისათვის.

124. კონტროლის წარმომადგენელთა განცხადებით, იმათ მიეცემათ შემოწმებული პირი იმ ოქმებისა, რომელიც შედგენილია ანგარიშვალდებულ დაწესებულების მოხელეთა მიერ. ასეთივე პირი ოქმებისა, რომელიც შედგენილია სახელმწიფო კონტროლის წარმომადგენელთა მიერ, მიეცემათ, განცხადებისამებრ, ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას კონტროლის მიერ.

თავი მეოთხე:

შედეგებისათვის სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის დადებისა.

განყოფილება პირველი:

სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის უზრუნველყოფის წესისათვის.

125. ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსი ანუ მახლობელი მთავრობა ანგარიშვალდებულ პირისა მოვალეა მიიღოს ღონისძიებანი არა უგვიანეს ორის კვირისა, დღიდან კონტროლისაგან ამის ცნობის მიღებისა (მუხ. 86), რათა უზრუნველყოფილ იქმნეს დადებული ანგარიშდანაკლისის გადახდევინება, თუნდა განსაჩივრებულიც იყოს ეს დადგენილება.

126. ღონისძიებად ანგარიშდანაკლისის წინასწარვე უზრუნველყოფისათვის ჩაითვლება: ა) შეკვრა უძრავის ქონებისა; ბ) დაკავება მოძრავის ქონებისა; გ) გამორიცხვა ჯამაგირიდან, პენსიიდანა და სხვა შემოსავლიდან; დ) შეჩერება ხაზინიდან

კუთვნილის ფულის მიცემისა იჩისთვის, ვისაც დაედო ანგარიშისდანაკლისი და ე) თავდებობა.

127. შეკვრა ქონებისა და მისი დაკავება, როგორც აგრეთვე გამორიცხვა ჯამაგირ-პენსიიდან და სხვა გარდაკვეთილ მისაცემიდან, სწარმოებს იმ წესით რომელიც მოხსენებულა ხაზინის უდავო საქმეთა გამო გადახდევინების დებულებაში (კანონ. კრებ. ტ XVI, ნაწ. მეორე, გამოც 1910 წლ.); თავდებობისთვის — კი სახელმძღვანელოა ის წესები, რომელიც მოხსენებულა სამოქალაქო სამართლის წარმოების წესდებაში.

128. ის ფული, რომელიც შემოდის ანუ დაქერილია ანგარიშდანაკლისის უზრუნველსაყოფად, ვიდრე საქმე გარდაწყდებოდეს, იგზავნება გამგე მმართველობის მიერ ხაზინაში, რათა იქ ჩარიცხულ იქმნეს ამ მმართველობის დებოზიტად; ხაზინიდან ამ ფულის გაცემა შეიძლება მხოლოდ კონტროლის თანხმობით. ფული, იმათ განცხადების თანახმად, ვისგანაც იგი შემოვიდა ანუ ვისაც დაუჭირეს, შესაძლოა პროცენტთან ქალაქდებად გადაქცეულიქნეს.

განყოფილება მეორე:

გადასდევინებისათვის სარევიზიო ანგარიშ-დანაკლისისა.

129. ანგარიშვალდებულ დაწესებულების უფროსი და მახლობელი მთავრობა ანგარიშვალდებულ პირისა, კუთვნილებისამებრ, მოვალენი არიან ორ კვირაში იმ დღიდან, როდესაც კონტროლს აუწყეს თვისი თანხმობა ანგარიშდანაკლისის დადებისათვის (მუხ. 87—88), ანუ იმ დღიდან, როცა

მიიღეს კონტროლის უწყება, რომ ანგარიშდანაკლისის შესახები დადგენილება ძალაში შევიდა (მუხ. 90), მოახდინონ ყველა საჭირო განკარგულება, რათა გადახდევინებულ იქმნას დანაკისრები.

130. სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის ნაკლულად შემოსვლის პასუხისგება ჰპართებს თანამდებობის პირთ, თუ ეს ნაკლებად შემოსვლა მოხდა მათის დაუდევრობისა და უყურადღებობის მიზეზით, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა კანონსა და ცალკე დებულებაში ზედმიწევნით მითითებულია, თუ ვინ არის, თანამდებობის პირთა გარდა, პასუხისმგებელი შემოსავლის ნაკლულად შემოსვლისათვის.

131. სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის საქმეში, თუ უწყსოდ იქნა გაცემული ფული ანუ ქონება, პასუხისგება ჰპართებს იმ თანამდებობის პირთ, ვინც ბრალიც იყო უწყსოდ გაცემა. ასეთს საზოგადო წესს არ ექვემდებარება ისეთი შემთხვევა, როცა უსწოროდ გაცემულია ჯამაგირი ან სხვა გვარი ულუფა, რომელიც განსაზღვრული არის ჯამაგირის გადაკვეთილობით ანუ დაწესებული ნორმებით. ასეთი განაცემი გადახდება იმათ, ვინც მიიღეს, ანუ ანაზღაურებულ იქნება იმ თანხებთან, საცა შეცდომით ჩაირიცხა; მაგრამ იმ შემთხვევაში, როცა გაცემულია ზედმეტი ულუფა ჯარისკაცებზედ, მუშა-კაცებზედ და სხვა ასეთებზედ, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა შეუქმლებელია გადაახდევინოს ზედმეტად მიცემული მიმღებს, მაშინ ანგარიშდანაკლისის პასუხისგება ჰპართებს მხოლოდ იმ მოხელეებს, რომელთა ბრალიც იყო ულუფის უწყსოდ გაცემა.

132. განაწილება გადასახადისა, რომელიც ერ-

თისა და იმავე ანგარიშდანაკლისით რამდენსამე მოხელეს დაედება, სწარმოებს მათის მთავრობის მიერ იმ ჯამაგირის პროპორციონალობით, რომელსაც იღებდნენ, როცა ანგარიშდანაკლისის გამოწვევ საქმიანობას აწარმოებდნენ.

133. იმ ზარალისათვის, რომელიც მოუვიდა სახაზინო თანხებსა და ქონებას დაწესებულებათა დადგენილების გამო ქონებრივი პასუხისმგებლობა ჰპართებს იმათ, ვინც მონაწილეობა მიიღო ხსენებულს დადგენილებაში, — დაწესებულების თავმჯდომარესა და წევრთ, და განაწილდება მათ შორის წინა (132) მუხლში მოხსენებული წესით.

134. იმ მოხელეს, რომელსაც სარევიზიო ანგარიშდანაკლისი დაედო იმის გამო, რომ ნაკლულად შემოვიდა შემოსავალი, ანუ იმისთვის, რომ წესიერად არ გასცეს გასაცემი (მუხ. 130 და 131)., ნება აქვს, შემოსავლის დანაკლისი და ზედმეტი განაცემი სამართლით იძიოს იმათგან, ვინც ისარგებლა ან მიიღო.

135. გადახდევინება სარევიზიო ანგარიშდანაკლისისა სწარმოებს იმ წესით, რომელიც მოხსენებულია ხაზინის უდავო საქმეთა გამო გადახდევინების დებულებაში.

136. ის ანგარიშდანაკლისი, რომელიც დაედება საზოგადოებრივ დაწესებულებას ანუ კერძო საზოგადოებას და ამხანაგობას, რომელსაც დავალებული აქვთ სახელმწიფო შემოსავლის აღება ან სახელმწიფო ხარჯის გაწევა შესაძლოა ანაზღაურებულ იქმნეს იმ თუელიდან, რომელიც ამ დაწესებულებას ერგება ხაზინიდან.

137. ანგარიშდანაკლისის გადახდევინებისათ-

ვის სათანადო ღონისძიების მიღებისათნავე (მუხ. 129), უფროსი ანგარიშვალდებულ დაწესებულები-სა ანუ მაზლობელი მთავრობა ანგარიშვალდებულ ცალკე პირისა, კუთვნილებისამებრ, აუწყებს კონტროლს, რა ღონისძიება და საშუალება მიღებულ იქმნა ანგარიშდანაკლისის შესავსებად, თან აღნიშნავს სახელს, მამის სახელს და გვარს იმათსას, ვისაც დაევალა ანგარიშდანაკლისის გადახდა.

138. უკეთუ ანგარიშვალდებულ დაწესებულებების უფროსმა ანუ მაზლობელმა მთავრობამ ანგარიშვალდებულ პირისამ, კუთვნილებისამებრ, არ მიიღო ღონისძიება ანგარიშდანაკლისისათვის პასუხისმგებელთა გამოსარკვევად, სარევიზიო შენიშვნის გამო განმარტების მისაღებად, ანუ ანგარიშდანაკლისის უზრუნველსაყოფად, ანუ მის შესავსებად, თვით ის დაწესებულება და მთავრობა ჩაითვლება პასუხისმგებლად ანგარიშდანაკლისისათვის.

139. ის ფული, რომელიც გადახდევინებულ იქნება ანგარიშდანაკლისისათვის ხაზინის ზარალის ასანაზღაურებლად, ჩარიცხულ უნდა იყოს სახელმწიფოს შემოსავალად ან სათანადო კრედიტების აღსადგენად, თუ ანგარიშდანაკლისად ჩათვლილი ფული გადახდევინებულ იქმნა იმ ვადის განმავლობაში, როცა ის ხარჯთაღრიცხვა მოქმედებდა, რომლის მიხედვითაც ის ფული უწყესოდ ვაცემულ იქმნა.

140. გადახდილი თული ანგარიშდანაკლისისათვის, რომელიც დადებული იყო სპეციალ საშუალებათა დანაკლისის ასანაზღაურებლად, აგრეთვე საზოგადოებრივი და სხვა თანხების აღსადგენად, გადარიცხულ უნდა იქმნეს ამ სპეციალურ საშუალებათა და თანხებში, კუთვნილებისამებრ.

141. საბოლოოდ დამტკიცებულ ანგარიშდ-
 ანაკლისთა გამო, რომელთა შესავსებად ფული
 უნდა შეტანილიქნეს ხაზინაში კონტროლი თვალ-
 ყურს ადევნებს, რომ გადახდევინება თავის დრო-
 ზედ სწარმოებდეს. შესახებ ამგვარისავე ანგარიშ-
 დანაკლისისა, რომლის გამო ფული გადახდევი-
 ნებულია სპეციალ საშუალებათა ანუ საზოგადოებ-
 რივ ანუ სხვა თანხების შესავსებად, კონტროლი
 უგზავნის ცნობას იმ მმართველობათა. უფროსებს.
 რომელთა გამგებლობაშიაც არის მოხსენებული
 თანხები, საზოგადოებრივ დაწესებულებას, ან სხვებს,
 კუთვნილემისამებრ.

განყოფილება მესამე:

**სარევიზიო ანგარიშდანაკლისის ჩამოწერი-
 სათვის.**

142. საბოლოოდ დამტკიცებული ანგარიშ-
 დანაკლისები ჩამოიწერება: ა) თუ არავითარი იმე-
 დი არ არის, რომ შემოუვა ხაზინას, და ბ) თუ სა-
 ერთო ხანგრძლიობა გავიდა.

143. ანგარიშდანაკლისის ჩამოწერა ამ საფუ-
 ძვლით, რომელიც წინა მუხლშია (142) მოხსენე-
 ბული, სწარმოებს სახაზინო ნაშთ-გადასახადის ჩა-
 მოწერისა და გადახდევინებისათვის კანონით და-
 დგენილ წესისამებრ, მაგრამ ხსენებულ წესით ხელ-
 მძღვანელობა არ შეიძლება, თუ წინასწარ არ ეკი-
 თხა სახელმწიფო კონტროლს.

განყოფილება მეოთხე:

**ანგარიშდანაკლისის აღქმის განსაჩივრებ-
 სათვის.**

144. თანამდებობის პირს, რომელსაც სარევი-

ზიო ანგარიშდანაკლისის გადახდა დაადეს, შეუძლიან სათანადო მინისტრთან განასაჩივროს თავისი უფროსის განკარგულება ამ დადებისათვის ორი თვის განმავლობაში დღიდან ამ განკარგულების გამოცხადებისა; ხოლო თუ ეგ განკარგულება არ ყოფილა გამოცხადებული, მაშინ ამისთვის ვადა ჯთვლება იმ დღიდან, როცა სისრულეში მოყვანილი იქნება ეგ განკარგულება.

145. წინა მუხლში (144) აღნიშნული საჩივარი უნდა მიერთვას იმ დაწესებულებას ანუ უფროსს, რომელმაც მოახდინა განკარგულება ანგარიშდანაკლისის გადახდევინებისა; საჩივარი იმ დაწესებულებამ ანუ უფროსმა თვის დასკვნით უნდა გაუგზავნოს ინსტანციის წესით სათანადო მინისტრს ორი კვირის განმავლობაში საჩივრის მიღების დღიდან.

146. თუ მინისტრმა საჩივარი ანგარიშდანაკლისის გარდახდევინების განკარგულებაზედ უსაფუძვლოდ სცნო, უშედეგოდ სტოვებს.

147. თუ მინისტრმა სცნო, რომ ანგარიშდანაკლისის გადახდა შეცთომით დასდებია მომჩივანს განკარგულებას მოახდენს ეგ დანაკლისი გადაჰხდეს იმას, ვისაც ჯერ არს.

148. მინისტრის განკარგულებით უკმაყოფილო პირს შეუძლიან ეს განკარგულება განასაჩივროს მე 146 მუხლში აღნიშნულ ვადაზედ.

საჩივარი მინისტრის განკარგულებაზედ მასვე უნდა მიერთვას რესპუბლიკის უმაღლეს სასამართლო დაწესებულების სახელზედ.

149. საჩივრის შირთმევა ანგარიშდანაკლისის გადახდევინების განკარგულებაზედ ვერ შეაჩერებს დანაკლისის გადახდევინებას.

თავი მეხუთე:

ანგარიშთა რევიზიის დასრულების ვადისა და წესისათვის.

150. რევიზია დასრულდება სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს მიერ რევიზიის შედეგის განხილვითა და დამტკიცებით.

151. რევიზია ფულის ანგარიშების დასრულდება: განვილილ სამოქალაქო წლის ანგარიშთა საკასო რევიზია—არა უგვიანეს ივლისის 1-ისა საანგარიშო წლის შემდეგ; მოქმედებათა რევიზია არსებითად: განვილილ სამოქალაქო წლის შემოსავალთათვის—არა უგვიანეს 6 თვისა საანგარიშო წლის შემდეგ; ბ) გასავალთათვის ჩვეულებრივი კრედიტებიდან ხარჯთაღვრიცხვის პერიოდის შეღავათიანის ვადის ზედ დართვით—არა უგვიანეს 6 თვისა იმ ხარჯთაღვრიცხვის პერიოდისათვის შეღავათიან ვადის გათავების დღიდან; გ) გასავალთათვის განგრძობილ და ხარჯთაღვრიცხვის ზედმეტ კრედიტებიდან—არა უგვიანეს 6 თვისა დღიდან ხარჯთაღვრიცხვის დასრულებისა, ხოლო ხაზინის კრედიტორთა სიის მოქმედების დროისათვის—არა უგვიანეს 3 თვისა დღიდან იმ სიების მოქმედების დასრულებისა.

152. რევიზია ნივთიერ ქონების ანგარიშებისა უნდა დასრულდეს ერთსა და იმავე დროს როგორც საკასო, ისე მოქმედების არსებითი მხრით განვილილ სამოქალაქო წლისათვის ანუ ცალკე საანგარიშო პერიოდისათვის, თუ ის პერიოდი ერთს წელზედ ნაკლები არ არის,—არა უგვიანეს 6 თვისა ამ პერიოდის გასვლის შემდეგ.

153. სატეხნიკო ანგარიშის რევიზია უნდა დასრულდეს დამთავრებულ ოპერაციისათვის არა უგვიანეს 6 თვის გასვლისა იმ დღიდან, როცა შესაფერი გასავლის ხარჯთაღრიცხვა დამთავრდა, და იმავე ვადაში დღიდან ოპერაციის დამთავრებისა, თუ ოპერაცია განგრძობილი იყო ხარჯთაღრიცხვის მოქმედების ვადის შემდეგაც.

154. რევიზიის დასრულების თაობაზე საბილოლო დადგენილების მიღებამდე, საერთო საკრებულოს დანიშვნით, მისი ერთი ან რამდენიმე წევრის მიერ, რომელთაც მონაწილეობა არ მიუღიათ ამ რევიზიაში, უნდა მოხდეს შემოწმება რევიზიის სისწორისა; ასეთ შემოწმებისათვის არჩეულ იქნება უმთავრესად ისეთი ოპერაციები, ან ცალკე მუხლები, რომელნიც განსაკუთრებულის ყურადღების ღირსი არიან.

155. უკეთეს ასეთი შემოწმების დროს (მ. 154) აღმოჩნდება, რომ რევიზორს დამტკიცებულად ჩაუთვლია ისეთი ოპერაციები და მუხლები, რომელიც არ შეიძლება მიჩნეულ იქმნას წესიერად, მაშინ, საერთო საკრებულოს დანიშვნით და მის მიერ ნაჩვენებ ფარგლებში, უნდა მოხდეს განმეორებითი რევიზია ანგარიშისა, რაიც მიენდობა იმას, ვისაც პირველ რევიზიაში მონაწილეობა არ მიუღია.

156. რევიზიის სისწორის შემოწმება ჩაიწერება საერთო საკრებულოს—იმ კურნალში, რომელიც რევიზიის დამთავრებას შეეხება, და თანვე აღინიშნება, ვინ აწარმოვა ეს შემოწმება და სახელდობრ რას შეეხო იგი.

157. როცა შესრულებულ იქნება ეს შემოწმება რევიზიის სისწორის საერთო საკრებულო დაად-

გენს გადაწყვეტილებას რევიზიის დასრულებისათვის. ამ გადაწყვეტილებაში უნდა აღნიშნული იყოს ჯამები შემოწმებულ ოპერაციებისა მათის ასეთი განაწილებით: ა) ჯამები რომელიც მიიჩნეეს რევიზიით წესიერად და, მაშასადამე, ღირსად დამტკიცებისა, ბ) ჯამები რომელნიც ანგარიშდანაკლისად იქნა მიჩნეული საერთო საკრებულოს წინანდელის გადაწყვეტილებით და იმის აღნიშვნით, თუ რომელი მათგანნი და ან რაოდენი იქნა შევსებული და რაოდენი დარჩა შეუვსებული, და გ) ჯამები რომლის რევიზიაც დაუმთავრებელი დარჩა კანონიერის მიზეზით, მაგალითად, იმის გამო, რომ სარევიზიო ანგარიშები სასამართლოს აქვს წაღებული, არ არის გასული რევიზიის წარმოებისათვის დაწესებული ვადა და სხვა.

158. რევიზია იმისი, რაც დარჩენილა დაუმთავრებელი, უნდა დამტკიცდეს არა უგვიანეს 6 თვისა მას შემდეგ, როცა აცილებულ იქნება მიზეზები, რამაც გამოიწვია მისი დაუმთავრებლობა.

159. უკვე დასრულებულად გამოცხადებული რევიზიის სისწორის შემოწმება შეიძლება მხოლოდ სახელმწიფო კონტროლიორის განსაკუთრებული ნებართვით თვითეულს შემთხვევაში და ისიც მხოლოდ მაშინ, თუ აღმოჩნდა ისეთი ახალი გარემოება, რომლის გათვალისწინება რევიზიის დროს შეუძლებელი იყო. უკეთეს ხუთი წელია გასული რევიზიის დასრულებულად გამოცხადების შემდეგ, მისი სისწორის შემოწმება აღარ მოხდება.

160. რევიზიის დასრულების გამო სახელმწიფო კონტროლი უგზავნის სათანადო დაწესებულებას და თანამდებობის პირს კვიტანციასა და

ცნობას არა უგვიანეს ერთის კვირისა იმ დღიდან, როცა შესდგა დადგენილება საერთო საკრებულო-სი რევიზიის დასრულების თაობაზედ.

161. კვიტანცია დამოწმება იმისი, რომ რევიზია საკასო ანგარიშებისა ხაზინების და იმ ანგარიშვალდებულ დაწესებულებისა, რომელიც აგრძელებს შემოსავალს სპეციალურ ხარჯთამკრებთა კასების უფლებით, დასრულებულია.

162. ცნობის გაგზავნა ამოწმებს იმას, რომ რევიზია ფულის ანგარიშებისა მოქმედებათა არსებითი მხრით, ხოლო რევიზია ნივთიერ—ტექნიკურ ანგარიშთა, როგორც კასის მხრით ისე მოქმედებათა არსებითი მხრით, დასრულებულია.

163. კვიტანცია მიეცემა გასული სამოქალაქო წლისათვის, ცნობა ხარჯთაღრიცხვის პერიოდისათვის, აგრეთვე (დამატებითი) ცნობა სხვა დანარჩენ დროისათვის, რაც ხარჯთაღრიცხვის პერიოდს აღემატება.

164. კვიტანცია და ცნობა გაეგზავნება კასებისა და ანგარიშვალდებულ დაწესებულებათა და პირთა პირდაპირ უფროსს.

165. კვიტანცია და ცნობა გაეგზავნებათ არა მხოლოდ მაშინ, როცა საანგარიშო მოქმედებას რევიზია წესიერად მიიჩნევს, არამედ მაშინაც, როცა მათში აღმოაჩენს დაკარგვას, უსწორობას, ან დაუდევრობას.

166. კვიტანციაში აღინიშნება: ნაშთი, თანის მიღება და გაცემა, მორიგი და მოულოდნელი შემოწმება კასის ქონებისა და არსებითი შედეგები სეთ შემოწმებისა.

167. ცნობა შესახებ რევიზიის დასრულებისა შეიკავს: ა) ვისი და რაოდენის თანხის ანგარიშებია შემოწმებული; ბ) რა ხნის განმავლობას შეეხება შემოწმება; გ) რამდენი ფულია ანგარიშდანაკლისად დადებული და დ) რა თანხები დარჩა რევიზია-დაუსრულებელი.

168. კვიტანცია და ცნობა რევიზიის დასრულებისა იფარავს დამტკიცებულ ანგარიშების ფარგალში ანგარიშვალდებულ დაწესებულებას და პირს მომავალში რევიზიით დევნისაგან, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მისი მოქმედების უსწორობა გამოაშკარავებული იქნება ახალი გარემოებით, რომლის გათვალისწინება რევიზიის დროს შეუძლებელი იყო.

169. უკეთუ აღმოჩნდა, რომ ვნება და ზარალი ხაზინისათვის დროზედ ვერ გამოაშკარავდა რევიზორების მიზეზით და მათ გამოუჟღავნდით კანონის საწინააღმდეგო მოქმედების ჩადენა იმ განზრახვით, რომ დაემალათ ანგარიშდანაკლისი ან დამნაშავე გაეთავისუფლებინათ მისი გადახდევინებისაგან, მაშინ დამნაშავე რევიზორები, სახელმწიფო კონტროლის საერთო საკრებულოს დადგენილებით, სამართალში მიეცევიან და, სისხლის სამართლით დადებულ სასჯელს გარდა, (პასუხისმგებელნიც არიან ხაზინისადმი ზარალის მიყენებისათვის. ეს პასუხისგება ისობა ხუთის წლის გასვლის შემდეგ დღიდან რევიზიის დასრულებისა (მუხ. 159).

სახელმწიფო კონტროლის შტატები.

№№ რიგზე	თანაქდებობათა სახელწოდება	რიცხვი	წლიური ჯამური თვითღირებულება	წლიური ჯამური ყველას	ყველას I კვარტალის დასრულების დამდეგამდე
1	სახელმწიფო კონტროლ.	1	18000	—	—
2	სახელმწ. კონტრ. ამხან.	1	16200	—	—
3	საქმეთა დირექტორი . . .	1	12000	12000	5000
4	სექციათა გამგე	3	10800	32400	13500
5	უფროსი რევიზორი	25	9600	240000	100000
6	რევიზორი	47	3400	394800	164500
7	რევიზორის თანაშემწე	74	7200	532800	222000
8	მოანგარიშე მოხელე	58	6060	348000	145000
9	მდივანი	1	9600	9600	4000
10	უფროსი საქმ. მწარმოებ.	1	8400	8400	3500
11	საქმის მწარმოებელი	2	7200	14400	6000
12	რეგისტრატორი	1	6600	6600	2750
13	რეგისტრატორ. თანაშემწე.	3	6000	18000	7500
14	არქივარიუსი	1	6000	6000	2500
15	გადამწერი (6-მდე)	—	4800	28800	12000
16	კანცელ. მოხელე. (35-დე).	—	5160	180600	75250
17	შიკრიკნი და დარაჯ. (25-დ)	—	3192	79800	33250
18	საკანც. და სამეურნ. ხარ.	—	—	69000	28750
19	გათბობა და განათება	—	—	37500	15625
20	ბინის ქირა	—	—	36000	15000
21	შემწ. მოსამსახურეთათვის	—	—	27000	11250
22	საგზაო ხარჯები	—	—	135000	56250

ჯამი . . . . . — — 2216700 923625

1918 წ. დეკემბ. 6.

საქართველო. პარლამენტის მდივანი თავეჯდ. ნ. წყნაძე

საქართველოს რესპუბ. მთავრობის
თავეჯდომარე ნ. ჟორდანიას

F 18.978
2

34106356
30257003.13